

UCHWAŁA Nr.....
RADY MIASTA WŁOCŁAWEK
z dnia.....

w sprawie przyjęcia sprawozdania i dokonania rocznej oceny działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej we Włocławku przy ulicy Łaziennej 6 prowadzonego przez Polski Związek Niewidomych za rok 2018

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 5 i art. 12 pkt 11 w związku z art. 92 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2019, poz. 511), art. 10b ust. 2 i 2b, art. 35a ust. 1 pkt 8 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2019 r. poz. 1172) oraz § 21 ust 1 i ust 3 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2004 r. w sprawie warsztatów terapii zajęciowej (Dz.U. z 2004 r. Nr 63 poz.587)

uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się sprawozdanie z działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej we Włocławku przy ul. Łaziennej 6 prowadzonego przez Polski Związek Niewidomych za rok 2018, które stanowi załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Dokonuje się pozytywnej rocznej oceny działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej we Włocławku, przy ul. Łaziennej 6 prowadzonego przez Polski Związek Niewidomych za rok 2018, która stanowi załącznik nr 2 do niniejszej uchwały.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Włocławek.

§ 4. 1. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

2. Uchwała podlega podaniu do publicznej wiadomości poprzez ogłoszenie w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miasta Włocławek.

RADCA PRAWNY

Jacek Gruszkowski
TAKA 183

UZASADNIENIE

Zgodnie z § 21 ust. 1 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2004 roku w sprawie warsztatów terapii zajęciowej (Dz. U. Nr 63, poz. 587), jednostka prowadząca warsztat składa powiatowi roczne sprawozdanie z działalności rehabilitacyjnej i wykorzystania środków finansowych warsztatu. Polski Związek Niewidomych we Włocławku przedłożył sprawozdanie z działalności oraz wykorzystania środków finansowych (część finansowa i merytoryczna). Sprawozdanie z działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej we Włocławku w 2018 roku zgodnie z § 21 ust. 3 ww. rozporządzenia, stanowi podstawę do dokonywania przez powiat corocznej oceny działalności warsztatu.

Przedmiotowe sprawozdanie zostało przedłożone przez Polski Związek Niewidomych we Włocławku w wymaganym terminie wraz z uwzględnieniem informacji określonych w § 21 ust. 2 ww. rozporządzenia.

Na podstawie analizy i oceny przedłożonej dokumentacji stwierdzono, że Warsztat Terapii Zajęciowej działający przy Polskim Związku Niewidomych we Włocławku, ul. Łazienna 6 zrealizował zadania na rzecz uczestników zgodnie z założeniami ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2019 r. poz. 924 i poz. 1172) oraz rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2004 r., co stanowi podstawę do dokonania pozytywnej oceny jego działalności w 2018 roku.

SEKRETARZ
M. J. K.

SEKRETARZ
M. J. K.

Polski Związek Niewidomych
Warsztat Terapii Zajęciowej
87-800 Włocławek
ul. Łazienna 6

Załącznik nr 1
do Uchwały nr.....
Rady Miasta Włocławek

Polski Związek Niewidomych
Warsztat Terapii Zajęciowej
ul. Łazienna 6
87-800 Włocławek

Lok 87/2019

p. A. Nowak
26.09.2019
MIEJSKI OŚRODEK POMOCY RODZINIE
WE WŁOCŁAWKU
SEKCJA REHABILITACJI ZAWODOWEJ
I SPOŁECZNEJ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
Data wpływu..... *2019 09 26*
Nr przesyłki..... *111*
Liczba załączników..... *16*
Podpis..... *[signature]*

ROCZNE SPRAWOZDANIE
Z DZIAŁALNOŚCI REHABILITACYJNEJ
ORAZ
O WYKORZYSTANIU ŚRODKÓW FINANSOWYCH
WARSZTATU TERAPII ZAJĘCIOWEJ
PRZY POLSKIM ZWIĄZKU NIEWIDOMYCH
WE WŁOCŁAWKU
ZA ROK 2018

Wstęp

Warsztat Terapii Zajęciowej przy Polskim Związku Niewidomych rozpoczął swą działalność 2 stycznia 2001 roku. Celem działalności Warsztatu jest proces rehabilitacyjny zmierzający do usprawnienia funkcji:

1. Fizycznych, w szczególności rozwijania sprawności ruchowej i manualnej.
2. Psychiczych, takich jak zaradności w zakresie samoobsługi, wdrażania umiejętności i sprawności życia codziennego oraz nawiązywania kontaktów z rówieśnikami.
3. Społecznych, kształcenie w dostępnym zakresie wiadomości o otaczającym środowisku społecznym, przyrodniczym, kulturalnym, wdrożenie do przestrzegania zasad bezpieczeństwa w różnych sytuacjach życiowych.
4. Nauka orientacji przestrzennej i samodzielnego poruszania się.
5. Rehabilitacja ruchowa.
6. Rehabilitacja zawodowa – przygotowanie do podjęcia pracy w Zakładzie Aktywności Zawodowej, w Zakładach Pracy Chronionej lub na otwartym rynku pracy.

W pracy terapeutycznej Warsztatu istotne jest przysposobienie społeczno – zawodowe i osiągnięcie poprzez terapię zajęciową jak najwyższego poziomu dojrzałości społecznej i samodzielności.

*I. Lista uczestników WTZ oraz rodzaje i stopnie ich niepełnosprawności
z podziałem na płeć i przedział wiekowy.*

Lp.	Płeć	Stopień niepełnosprawności	Rodzaj niepełnosprawności	Przedział wiekowy
1.	M	umiarkowany	02-P/04-O	31-45
2.	M	umiarkowany	02-P, 06-E	31-45
3.	M	znaczny	O/Ps	31-45
4.	M	znaczny	c	31-45
5.	M	znaczny	01-U	31-45
6.	M	znaczny	02-P, 01-U	26-30
7.	K	znaczny	Ps/N	31-45
8.	K	umiarkowany	11-I	31-45
9.	M	umiarkowany	06-E, 01-U	31-45
10.	K	znaczny	01-U	31-45
11.	M	umiarkowany	02-P / 01-U	46-66
12.	M	umiarkowany	01-U / 06-E	31-45
13.	M	znaczny	01-U, 11-I	31-45
14.	M	znaczny	01-U/10-N	26-30
15.	M	znaczny	01-U	31-45
16.	K	znaczny	O	31-45
17.	K	znaczny	02-P	31-45
18.	M	znaczny	02-P	31-45
19.	K	znaczny	02-P	31-45
20.	M	umiarkowany	01-U	18-25
21.	M	umiarkowany	02-P; 12-C	18-25
22.	K	umiarkowany	10-N; 01-U	26-30
23.	M	znaczny	O	31-45
24.	M	znaczny	02-P; 10-N	26-30
25.	K	znaczny	01-U/ 11-I	18-25
26.	K	znaczny	01-U/06-E/10-N	31-45
27.	M	znaczny	P / N	31-45
28.	K	znaczny	02-P	26-30
29.	K	znaczny	P	31-45
30.	M	umiarkowany	01-U / 06-E / 07-S	26-30
31.	M	umiarkowany	04-O / 02-P	31-45
32.	M	umiarkowany	02-P/ 01-U	26-30
33.	M	umiarkowany	02-P	31-45
34.	M	znaczny	P/I	31-45
35.	M	znaczny	10-N/05-R/01-U	18-25
36.	M	znaczny	01-U / 02-P	26-30
37.	K	znaczny	P	31-45
38.	K	znaczny	N / O	46-60
39.	M	umiarkowany	01-U	26-30
40.	K	znaczny	Ps	31-45
41.	K	znaczny	C/d	31-45
42.	M	znaczny	10-N / 01-U	46-66
43.	M	znaczny	10-N	31-45

- W roku 2018 z uczestnictwa w zajęciach w Warsztacie zrezygnowały trzy osoby:
  - 01.03.2018r.- rezygnacja z powodu podjęcia zatrudnienia w Zakładzie Aktywności Zawodowej ;
  - 10.09.2018r.- rezygnacja z przyczyn zdrowotnych;
  - 10.12.2018r.- nie przedłużenie okresu próbnego z powodu braku możliwości realizacji zadań programowych WTZ przez uczestnika

Na miejsce uczestników, którzy zrezygnowali, przyjęto nowych uczestników:

- od 09.03.2018r;
- od 10.09.2018r;
- od 31.12.2018r.

II. Poziom frekwencji uczestników Warsztatu Terapii Zajęciowej w poszczególnych miesiącach roku 2018.

Styczeń	97 %
Luty	87,5 %
Marzec	92 %
Kwiecień	99 %
Maj	98 %
Czerwiec	97 %
Lipiec	93 %
Sierpień	przerwa urlopową
Wrzesień	92,5 %
Październik	96 %
Listopad	92 %
Grudzień	94 %

III. Charakterystyka i efekty terapii zajęciowej: w zakresie rehabilitacji zawodowej oraz zaradności osobistej i samodzielności uczestników.

Warsztat Terapii Zajęciowej przy Polskim Związku Niewidomych realizował ustalony przez Radę Programową Program Rehabilitacyjny na 2018 rok określający formy i metody w zakresie rehabilitacji społecznej oraz zawodowej. Program składał się z następujących rozdziałów:

1. Program Pracowni czynności dnia codziennego.
2. Program Pracowni komputerowej.
3. Program Pracowni rękodzielniczo-krawieckiej.
4. Program Pracowni artystyczno-introligatorskiej.
5. Program Pracowni stolarsko-ślusarskiej.
6. Program Pracowni witrażu.
7. Program Pracowni muzykoterapii.
8. Program Pracowni podtrzymywania umiejętności szkolnych.
9. Program działań edukacyjnych i integracyjnych.
10. Program rehabilitacji fizycznej.

1. Ocena zaradności osobistej i samodzielności uczestników WTZ.

Uczestnicy Warsztatu Terapii Zajęciowej wyrabiają sobie zaradność osobistą i pobudzają aktywność społeczną poprzez wykonywanie szeregu zadań, zarówno na rzecz społeczności warsztatu, jak i na rzecz własnej osoby. Dzieje się to przy okazji zajęć w pracowniach warsztatu (szczególnie w pracowni czynności dnia codziennego), jak i treningowi samoobsługi (w tym dbałości o higienę osobistą i kreowanie własnego wizerunku). Wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych odbywa się przy pomocy pełnienia ról w Warsztacie, a wyrabianie samodzielności poprzez wyposażanie uczestników w szereg umiejętności społecznych (i zawodowych). W wyniku rehabilitacji prowadzonej

w Warsztacie, dzięki treningom społecznym, uczestnicy nabywają umiejętności z zakresu kontaktów interpersonalnych, uczą się nawiązywania kontaktów, otwarcie porozumiewać się z otoczeniem, słuchać i rozumieć innych, stosować się do reguł, współpracować z innymi, prosić o pomoc i być pomocnym oraz stymulować pozytywnie innych uczestników. W ramach treningów socjoterapeutycznych uczestnicy uczą się ponadto nie angażować w konflikty, tylko je rozwiązywać, odbierać konstruktywną krytykę, ale również bronić się skutecznie w sposób konstruktywny, oddzielać sprawy pracy od spraw prywatnych oraz rozwiązywać samodzielnie swoje problemy.

Poziom zaradności osobistej wśród uczestników Warsztatu jest mało zróżnicowany – większość, 30 osób posiada bardzo dobry lub dobry poziom samodzielności. Mały poziom zaradności osobistej posiada 10 osób, natomiast 4 osoby wymagają dużej opieki, ze względu na bardzo małą zaradność osobistą. Oceniając zaradność osobistą i samodzielność brano pod uwagę między innymi spożywanie posiłków, ubieranie się i rozbieranie (w tym sznurowanie obuwia, zapinanie guzików), umiejętność radzenia sobie z prostymi sprawami życia codziennego, określanie swoich podstawowych potrzeb i ich zaspokajanie, orientację w elementarnych zasadach życia społecznego czy poziom zależności od innych.

Pozostałe elementy rehabilitacji społecznej przedstawiają się następująco:

1. z komunikacji miejskiej samodzielnie korzysta 14 osób, 12 osób samodzielnie, ale tylko znanymi liniami, 12 uczestników korzysta z komunikacji miejskiej pozostając pod opieką opiekuna, pozostałe 5 osób, z różnych powodów, w ogóle nie korzysta;
2. w zakresie orientacji w terenie: samodzielnie po mieście porusza się 16 osób, samodzielnie tylko w znanej okolicy porusza się 20 osób, 4 osoby wymagają pomocy, natomiast 2 osoby nie posiadają orientacji w terenie,
3. realizowanie założeń treningu ekonomicznego (indywidualne założenia Rady Programowej dla każdego uczestnika) zależy od umiejętności:
  - znajomości pieniędzy: samodzielnie rozpoznaje nominały i banknoty

- 23 uczestników, pomocy przy rozpoznawaniu wymagają 3 osoby, 17 osób nie potrafi rozpoznać pieniędzy,
- umiejętność wartościowania pieniędzy: 20 uczestników samodzielnie i prawidłowo wartościuje, 3 osoby słabo wartościują i wymagają pomocy, 20 uczestników nie potrafi wartościować w ogóle,
  - umiejętności dokonywania zakupów: samodzielnie dokona zakupu 20 uczestników, 20 osób dokonuje tylko prostych zakupów lub wymaga pomocy, umiejętności nie posiada 3 uczestników,
4. samodzielnie imieniem i nazwiskiem podpisze się 35 uczestników, inicjałami podpisze się 6 osób, natomiast 3 osoby nie podpiszą się w ogóle,
  5. samodzielnie prowadzi gospodarstwo domowe 4 uczestników, z czego 2 wymaga stałego wsparcia i kontroli.

2. Efekty rehabilitacji zawodowej i społecznej.

Rehabilitacja zawodowa jest realizowana w Warsztacie poprzez wyposażenie uczestników w najprostsze umiejętności i nawyki związane z pracą. Uczestnicy uczą się posługiwać różnymi narzędziami, oswojają ze sprzętem, maszynami, urządzeniami. Dzięki uczestnictwu w zajęciach Warsztatu i nabywaniu umiejętności uczestnicy często odkrywają przyjemność płynącą z pracy, cieszą się z nowo nabytej umiejętności, stają się podatni na motywację, zdobywają umiejętność samodzielnej pracy, dostosowania techniki pracy do zadania oraz wykorzystują wcześniej nabyte umiejętności w procesie pracy, dbają o materiały, narzędzia, nabywają poczucia odpowiedzialności za wykonywane zadania. Ponadto uczestnicy w procesie rehabilitacji zawodowej poddawani są treningom mającym na celu wyposażenie ich w szereg cech osobowościowych mile widzianych przez pracodawców takich, jak: punktualność, staranność i dokładność, odpowiedzialność, odporność na zmęczenie i presję czasu.

Przepisy prawne zobowiązują warsztaty terapii zajęciowej do prowadzenia rehabilitacji zawodowej i społecznej przy pomocy różnych metod i technik, jednak

nie wskazują ani na rodzaje owych metod i technik, jakie powinny być prowadzone, ani na rodzaje treningów, przy użyciu których warsztaty mają realizować swoje zadania. W związku z tym Warsztat Terapii Zajęciowej przy Polskim Związku Niewidomych dobrał sobie następujące formy pracy z osobami niepełnosprawnymi:

- terapia zajęciowa,
- terapia ruchem i zajęcia sportowe,
- arteterapia.

Do form zalicza się również trening ekonomiczny. Ma on na celu wyposażenie uczestnika w wiedzę z zakresu znajomości pieniędzy, ich siły nabywczej, umiejętność operowania pieniędzmi, w tym robienia zakupów, płacenia rachunków. Trening ten ma na celu wyposażenie uczestnika w umiejętność gospodarowania pieniędzmi, to jest planowania wydatków, oszczędzania, podejmowania zobowiązań finansowych. Ponadto trening jest stosowany w celu motywowania czy uznania dla wkładu pracy uczestników w działalność warsztatu.

Realizując wyżej wymienione formy terapii instruktorzy w pracy rewalidacyjnej wykorzystują następujące zasady:

- indywidualizacji,
- stopniowania trudności,
- wiązania teorii z praktyką,
- aktywności,
- pogładowości,
- systematyczności,
- stwarzania właściwej atmosfery w pracy,
- współpracy z rodziną.

Przy realizacji tych zasad stosowane są metody problemowe, zainteresowań, stymulacji polisensorycznej. Wśród wykorzystywanych technik wymienić można pokaz, pogadankę, instruktarz, opis i inne.

Terapia zajęciowa – podstawowa forma stosowana w warsztacie – jest

stosowana w ośmiu pracowniach: czynności dnia codziennego, komputerowej, rękodzielniczo-krawieckiej, artystyczno-introligatorskiej, stolarsko-ślusarskiej, pracowni witrażu, pracowni muzykoterapii oraz pracowni podtrzymywania umiejętności szkolnych. Każda pracownia, w zależności od swojego charakteru stosuje różne techniki pracy. Techniki te mają za zadanie między innymi poprawienie sprawności fizycznej (w tym manualnej, koordynacji ruchowej czy wzrokowo-ruchowej, percepcji itp.), poprawę zdolności myślenia (w tym naukę myślenia abstrakcyjnego), pamięci, kojarzenia oraz naukę podstawowych umiejętności zawodowych. Techniki pracy dostosowuje się do możliwości biopsychofizycznych uczestników, rodzaju i stopnia niepełnosprawności oraz do aktualnego stanu zdrowia.

Pracownia muzykoterapii.

Jakiegokolwiek działania terapeutyczne są z założenia procesem długofalowym. Terapia muzyką zakłada wszechstronne oddziaływanie na sferę psychiczną. Uzyskanie zmiany choćby w części tego dużego obszaru jest znakiem, że proces trwa. Uczestnicy mają deficyty różniące ich potrzeby, w związku z tym korzystają z różnych aspektów muzykoterapii. 19 uczestników, którzy przebywali w 2018 roku w pracowni muzykoterapii poczyniło postępy w niżej podanych zadaniach programowych:

- odprężenie i poprawa koncentracji,
- rozwijanie ekspresji muzycznej,
- poprawa samopoczucia uczestników,
- zapoznanie z różnymi formami aktywizacji,
- wzmocnienie percepcji słuchowej i czuciowej,
- nauczanie autorelaksu,
- wzbudzanie pożądaných emocji oraz sterowanie nimi,
- zaangażowanie w twórcze działania muzyczne,
- eliminacja niepokoju, lęku, agresji,
- umiejętność ekspresji własnych emocji i uczuć za pomocą dźwięków instrumentów (Orfa),

- budzenie aktywności do osiągnięcia zadowolenia z wykonywanych czynności i wspólnej zabawy,
- kształtowanie poczucia rytmu i zróżnicowania intonacyjnego,
- rozwijanie poczucia wspólnoty i przynależności do grupy.

Pracownia czynności dnia codziennego.

Głównym celem pracowni jest przygotowanie uczestnika do radzenia sobie w samodzielnym i codziennym życiu, rozwijanie umiejętności wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej.

Zadania programowe pracowni polegają na przygotowaniu uczestnika do jak największej samodzielności w życiu, wyposażeniu w najprostsze umiejętności i nawyki związane z pracą. Uczestnicy uczą się przygotowywać proste oraz złożone posiłki z uwzględnieniem procesów technologicznych jak gotowanie, smażenie, duszenie i pieczenie, nakrywać do stołu, zmywać naczynia, planować i dokonywać zakupów, prać, prasować, posługiwać się sprzętem AGD, oraz narzędziami kuchennymi, utrzymywać nawyki higieniczne i porządkowe a także wyuczyć i utrwalić zachowania zgodne z obowiązującymi normami społecznymi.

W zajęciach pracowni w roku 2018 wzięło udział 21 uczestników. Efekty terapii zajęciowej można podsumować następująco:

1. Nakrywanie do stołu – 7 osób samodzielnie nakryje zastawę stołową z uwzględnieniem odpowiedniej ilości osób, 7 osób wykona to zadanie z instruktażem, kolejne 7 osób wymaga pomocy, w zakresie tej czynności postęp poczyniła 1 osoba.
2. Mycie naczyń i ich osuszanie – 12 osób samodzielnie umyje według właściwej kolejności, osuszy i posegreguje, 6 osób wymaga instruktażu dotyczącego kolejności mycia, doboru ilości środka myjącego, natomiast 3 osoby wymagają stałej pomocy instruktora, - widoczny postęp w tym zakresie poczyniły 3 osoby.
3. Pranie – 10 osób przy tym zadaniu wymaga instruktażu dotyczącego doboru

temperatury wody czy środka piorącego, 9 osób potrzebuje pomocy przy realizacji tego zadania, a 2 osoby nie opanowały tej umiejętności.

4. Prasowanie – 2 osoby samodzielnie wyprasują i dobiorą odpowiednią temperaturę do rodzaju tkaniny, z instruktażem słownym zadanie to wykona 12 osób, pomocy opiekuna w zakresie doboru temperatury oraz w jaki sposób dokładnie to zrobić wymaga 6 osób, natomiast 1 osoba nie opanowała zadania programowego, - 4 osoby poczyniły postęp w tej czynności.
5. Posługiwanie się sztućcami – 15 osób spożywa posiłki posługując się samodzielnie i prawidłowo sztućcami, 2 osoby wymagają przy tym zadaniu instruktażu, natomiast 4 osoby wymagają czynnego wsparcia instruktora, widoczny postęp zaobserwowano u 5 osób.
6. Przyrządzanie prostych potraw i posiłków – 11 osób samodzielnie przygotowuje prosty posiłek np. kanapka, 6 osób wymaga instruktażu, 4 osoby natomiast potrzebują pomocy przy tym zadaniu - 2 osoby poczyniły w tym zakresie postęp.
7. Obróbka cieplna żywności (gotowanie, smażenie, pieczenie) – 2 osoby samodzielnie przyrządzają złożony posiłek przy wykorzystaniu przepisu kulinarnego, 8 osób wykonuje to zadanie z instruktażem, 8 osób wymaga pomocy, natomiast 3 osoby nie opanowały zadania, - w tej czynności 2 osoby poczyniły znaczny postęp.
8. Posługiwanie się nożem: 16 osób samodzielnie radzi sobie z krojeniem, siekaniem i obieraniem, 3 osoby należy przy tym instruować, 2 osoby wymagają przy tym zadaniu pomocy, - wyraźny postęp zaobserwowano u 3 osób.
9. Obsługa urządzeń AGD - 3 osoby samodzielnie wykorzystują sprzęt elektryczny podczas przygotowywania różnego rodzaju potraw, 9 osób obsłuży sprzęt z instruktażem, 8 wymaga pomocy, 1 osoba nie jest w stanie

opanować tej umiejętności - widoczny postęp jest u 3 osób.

10. Czynności porządkowe: dbanie o ład i porządek w najbliższym otoczeniu - 9 osób samodzielnie radzi sobie z dbaniem o czystość w najbliższym otoczeniu jak również z używaniem sprzętu zgodnie z przeznaczeniem: mop, odkurzacz, szczotka, zmiotka, 10 osób wymaga instruktażu słownego, 2 osoby potrzebują przy tym zadaniu pomocy opiekuna - znaczący postęp w tym zakresie zaobserwowano u 4 osób.
11. Higiena osobista: 8 osób jest samodzielnych w przestrzeganiu prawidłowych nawyków w zakresie higieny, dbaniu o własny wizerunek, a także właściwym korzystaniu z urządzeń sanitarnych, 5 osób wymaga instruktażu słownego, 8 osób pomocy, w tej czynności postęp zauważono u 3 osób.
12. Planowanie i dokonywanie zakupów: 5 osób samodzielnie zaplanuje listę odpowiednich produktów potrzebnych do przygotowania określonej potrawy, wyszuka na półkach, zważy na wadze owoce i warzywa, 7 osób wymaga instruktażu, 8 osób pomocy ze strony instruktora, a dla 1 osoby opanowanie tej umiejętności było poza jej możliwościami, wyraźny postęp zaobserwowano u 3 osób.

Pracownia komputerowa.

Pracownia komputerowa ma cztery podstawowe cele:

1. Przygotowanie do korzystania w życiu osobistym i zawodowym z powszechnie stosowanych urządzeń informatycznych – komputer jako środek do nabywania i podnoszenia kwalifikacji.
2. Rozwijanie zainteresowań informatycznych.
3. Współorganizowanie nauczania zintegrowanego przez:
  - kształtowanie i utrwalanie umiejętności percepcyjno – motorycznych, percepcyjnych, intelektualnych,
  - wspomaganie procesu nabywania i utrwalania umiejętności czytania, pisania, liczenia,

- wspomaganie pracy nad korekcją zaburzeń, np. w zakresie orientacji przestrzennej, analizy wzrokowo – ruchowej, słuchowo – ruchowej, zaburzeń emocjonalnych i zaburzeń mowy.

4. Przygotowanie do posługiwania się techniką komputerową w prostych zastosowaniach praktycznych w pracy zawodowej i życiu codziennym.

W roku 2018 uczestniczyło w zajęciach pracowni 18 osób. Realizacja w/w celów następowała poprzez:

1. Posługiwanie się sprzętem komputerowym i korzystanie z usług systemu operacyjnego:

- podstawowe elementy komputera i ich funkcje; (18 osób),
- zasady bezpiecznej pracy z komputerem; (18 osób.),
- informacja w komputerze: programy i dane; nośniki informacji; (14 osób),
- komunikacja użytkownika z komputerem; (14 osób),
- formy reprezentowania i przetwarzania informacji przez człowieka i komputer; (14 osób),
- multimedialne źródła informacji (internet); (12 osób),
- zabezpieczanie informacji (kopie bezpieczeństwa, ochrona antywirusowa). (12 osób)

2. Stosowanie programów użytkowych:

- kształtowanie układu dokumentu tekstowego z użyciem podstawowych form redakcyjnych; włączanie tabel i grafiki; przykłady stosowania zaawansowanych narzędzi, (10 osób),
- korzystanie z urządzeń zewnętrznych komputera (skaner, drukarka, urządzenie wielofunkcyjne, aparat cyfrowy) i odpowiednich do ich obsługi oprogramowań. (11 osób),

Oprócz tego, komputer jako środek terapeutyczny można wykorzystywać do kształtowania:

- Umiejętności percepcyjno – motorycznych (ćwiczenia z myszką),
- Percepcyjnych,
- Umiejętności szkolnych (pisanie, czytanie itd.),
- Umiejętności intelektualnych,
- Rozwoju społecznego i norm zachowań (gry dydaktyczne),
- Koncentracji uwagi.

W tym zakresie pewne postępy poczyniło wiele osób. Sprawność manualną poprawiło 18 osób, umiejętności szkolne przy pomocy komputera potrafi utrwaląc 18 osób, a rozwój społeczny wspomógł komputer u 15 osób.

Zakres działalności pracowni komputerowej jest na tyle duży i obejmujący swym zasięgiem tyle dziedzin życia zawodowego i społecznego, że jest użyteczny w procesie terapeutycznym wielu uczestników w różnym stopniu.

Pracownia rękodzielniczo-krawiecka

W 2018 roku w zajęciach pracowni rękodzielniczo- krawieckiej uczestniczyło 23 uczestników, wśród nich pięć osób, które były w tej pracowni po raz pierwszy. Uczestnicy kształtowali, rozwijali i doskonalali posiadane umiejętności z zakresu różnorodnych technik pracy, które mają na celu poprawę sprawności manualnej, rozwój koordynacji wzrokowo – ruchowej, koncentracji uwagi, pobudzenie kreatywności, rozwijanie zdolności artystycznych oraz kształtowanie, rozwijanie i modyfikowanie cech osobowościowych niezbędnych w pracy zawodowej.

Dużym zainteresowaniem wśród uczestników w 2018 roku cieszyła się technika filcowania na sucho i na mokro oraz wszelkie projekty z wykorzystaniem utwardzacza powertex, dającego nieograniczone możliwości łączenia różnych materiałów i technik wykorzystujących tkaninę, papier, karton, drewno, ceramikę. Dzięki powertex w naszej pracowni powstały anioły, rzeźby przestrzenne, misy, obrazy, bombki, choinki, jajka i wiele innych.

Zakres prac zawsze dostosowany jest do indywidualnych możliwości uczestników a poziom opanowania poszczególnych technik wykorzystywanych w pracowni

rękodzielniczo-krawieckiej w wymienionej grupie 23 uczestników przedstawia się następująco:

1. Szycie ręczne: w pełni samodzielnie szyje 5 osób, z instruktażem słownym 3 osoby, z pomocą instruktora 14 osób, czynności nie było w stanie opanować 1 osoba. Postęp widoczny u 5 osób.
2. Wyszycie na kanwie: samodzielnie wyszywa 1 osoba, z instruktażem słownym 1 osoba, z pomocą instruktora 10 osób. Techniki nie było w stanie opanować 11 osób.
3. Tkanie na "warsztaciku szweckim": samodzielnie pracuje 5 osób, z instruktażem słownym kolejne 10 osób, z pomocą instruktora 7 uczestników. Techniki nie opanowała 1 osoba. Postęp nastąpił u 3 osób.
4. Praca z masą solną, w tym wyrabianie masy i wykonanie z niej określonego wyrobu: samodzielnie wyrobi masę solną z zachowaniem odpowiednich proporcji składników oraz wykona wyrób zachowując odpowiednią kolejność etapów - 2 uczestników, instruktażu słownego potrzebuje 10 osób, z pomocą instruktora pracuje kolejne 9 osób. Czynności nie opanowały 2 osoby. Postęp w opanowaniu tej techniki zaobserwowano u 6 osób.
5. Malowanie wyrobów z masy solnej: samodzielnie malują 4 osoby, z instruktażem słownym 7 uczestników, z pomocą instruktora 11 osób. Techniki nie była w stanie opanować 1 osoba. Wyraźny postęp zaobserwowano u 4 osób.
6. Praca z pasmanterią, sznurkiem, materiałem poprzez wykonywanie różnorodnych dekoracji, ozdób okolicznościowych (jajek wielkanocnych ze wstążki, bombek z cekinów, ozdobnych butelek, aniołków ze sznurka itp.) samodzielnie wszystkie etapy wykonuje 8 uczestników, z instruktażem słownym pracuje 8 osób, z pomocą instruktora pracuje 6 osób, 1 osoba nie jest w stanie opanować tej umiejętności. Postęp widoczny jest u 3 osób.
7. Tworzenie kompozycji kwiatowych, stroików okolicznościowych: samodzielnie dobiorą odpowiednie elementy i wykonają poszczególne etapy

- zadania - 4 osoby, z instruktazem słownym 8 uczestników, pomocy instruktora potrzebuje 10 osób. Dla 1 uczestnika opanowanie tych umiejętności było poza jego możliwościami. Postęp zauważono u 6 osób.
8. Filcowanie na sucho przy użyciu igły do filcowania: samodzielnie tę czynność wykonują 3 osoby, z instruktazem słownym pracują 4 osoby, pomocy instruktora potrzebuje 13 uczestników. Techniki nie są w stanie opanować 3 osoby. Postęp zaobserwowano u 11 osób.
  9. Filcowanie na mokro, w tym ułożenie wzoru kwiatka, liścia, obrazu z wełny czesankowej, zaprojektowanie wzoru szala na jedwabiu oraz na materiale i odpowiednie sfilcowanie go na mokro - samodzielnie wszystkie etapy tego zadania jest w stanie wykonać 2 uczestników. Instruktazu słownego podczas pracy potrzebuje 8 osób. Z pomocą instruktora pracują 11 osób. Czynności nie opanowały 2 osoby. Wyraźny postęp zaobserwowano u 4 osób.
  10. Projektowanie i wykonywanie projektów opartych na utwardzaczach powertex, wykorzystujące różne techniki oraz materiały, masy oraz zastosowanie ich w takich pracach jak obrazy, anioły, rzeźby, misy, bombki, choinki i inne. Samodzielnie pracują 2 osoby, z instruktazem słownym 10 uczestników, pomocy instruktora potrzebuje 7 osób. Zadania nie opanowały 4 uczestników. Postęp zauważono u 9 osób

Pracownia artystyczno-introligatorska

Celem pracowni jest przygotowanie zawodowe i społeczne uczestników poprzez pracę dostosowaną do ich stopnia niepełnosprawności.

W 2018 roku w terapii zajęciowej prowadzonej przez pracownię artystyczno-introligatorską wzięło udział 21 uczestników, którzy wykształcili podczas całorocznych zajęć poniższe umiejętności:

- Bindowanie: samodzielnie binduje materiały, tj. zeszyty, notesy 10 osób, z instruktazem 5 osób. Z pomocą zadanie to wykona 5 osób. 1 osoba nie opanowała tej umiejętności, postępu w tym zakresie dokonały 3 osoby.

- Laminowanie: samodzielnie laminuje 8 osób, z instruktążem 10 osób, pozostali 3 uczestnicy nie opanowali tej umiejętności – postępu w tym zakresie dokonało 5 osób.
- Galanteria papiernicza: samodzielnie wyrysuj siatk i wykonują opakowania kartonowe 2 osoby, z instruktążem 4 osoby, pomocy wymaga 6 osób, 9 osób nie potrafi wykonać tego zadania. Koperty składa i potrafi skleić prawidłowo 17 osób , pozostali nie potrafi – postępu w tym zakresie dokonały 3 osoby.
- Quiling samodzielnie wykonuje zwijanie i formowanie papierowych pasków 17 osób, pozostałe 4 osoby nie potrafi prawidłowo wykonać tego zadania
- Narzędzia introligatorskie: gilotynę z instruktążem obsługuje 8 osób, z pomocą 4, pozostałych 9 osób nie używa gilotyny. Nożami introligatorskimi samodzielnie posługuje się 5 osób, z instruktążem 4 osoby, pozostałych 12 osób nie używa w pracy noży - postępu w tym zakresie dokonały 2 osoby, nożyczkami prawidłowo wycina po śladzie 17 osób, pozostałe 4 osoby nie są w stanie wyciąć wzorów,
- Decoupage: samodzielnie zadanie to wykonują 4 osoby, z instruktążem 7, pomocy wymagają 3 osoby, umiejętności tej nie opanowało 7 osób – postępu w tym zakresie dokonało 5 osób. Podłóże pod decoupage zagruntuje 18 osób, pozostali uczestnicy wykonują tylko prace szlifierskie papierem ściernym..
- Cracle, zdobnicza technika postarzania przedmiotów: samodzielnie to zadanie wykona 7 osób, z instruktążem 8 osób, z pomocą 2 uczestników, pozostałych 4 nie opanowało tej umiejętności – postępu w tym zakresie dokonały 3 osoby
- Reliefy wypukłe – wykonuje 6 osób, pozostałe 15 osób nie opanowało tej umiejętności.
- Dekoracje świąteczne samodzielnie wykonują 2 osoby, z instruktążem i według wzoru 5 osób, poszczególne lub pojedyncze elementy dekoracji okolicznościowych wykona pozostałych 14 osób - postępu w tym zakresie dokonały 4 osoby.
- Kartki okolicznościowe czysto, starannie i samodzielnie wykonują 2 osoby,

z instruktażem 7, pomocy wymagają 4 osoby, pozostałych 8 wykonuje to zadanie niestarannie – postępu w tym zakresie dokonało 5 osób.

- o Papierowa wiklina – skręcać rurki z gazet potrafi 5 osób, 16 osób nie potrafi prawidłowo zwijać papieru nawet przy pomocy instruktora. Wyplatać z papierowej wikliny potrafi 1 osoba, 20 osób nie opanowało tej umiejętności. 5 osób nie potrafi wykonać kółek z papierowej tutki, pozostałych 16 nie ma problemów z formowaniem i sklejeniem kółek- postępu w tej czynności dokonało 6 osób. Ślimaka z papierowej wikliny potrafi skręcić i skleić 18 osób, pozostałe 3 osoby nie potrafią. Postępu dokonały 3 osoby.
- o Powertex – nową technikę dekoratorską opanowało 17 osób na tyle, aby przy pomocy instruktora wykonać obraz, bombkę, płaskorzeźbę i inne małe formy artystyczne. Pozostałe 4 osoby nie opanowały tej techniki.

Podczas rehabilitacji zawodowej w pracowni artystyczno-introligatorskiej jest prowadzona również rehabilitacja społeczna, oparta na współpracy w grupie, prawidłowym zachowaniu, wzajemnej pomocy, szacunku, kształtuje się normy współistnienia społecznego i inne, pożądane cechy pracownicze.

Pracownia stolarsko-ślusarska

Podstawowymi celami w zakresie rehabilitacji zawodowej w Pracowni stolarsko-ślusarskiej są:

- przestrzeganie i stosowanie zasad bhp,
- rozbudzanie zainteresowań pracami stolarsko – ślusarskimi,
- nauka posługiwania się narzędziami stolarsko-ślusarskimi oraz wykonywanie prac,
- kształtowanie odpowiedzialności w pracy.

W 2018 roku w zajęciach Pracowni uczestniczyły 22 osoby.

Realizowanie celów odbywa się poprzez wykonywanie określonych wyrobów, a poszczególne etapy procesu technologicznego umożliwiają opanowanie i zrealizowanie założeń programowych:

1. Operowanie fachowym nazewnictwem narzędzi oraz czynności: umiejętność tę w pełni opanowały 3 osoby. Pozostałe osoby znają część nazw, bądź używają

- ich nieadekwatnie. W tym zakresie postęp widoczny u 10 osób.
2. Wygładzanie powierzchni drewna przy użyciu materiałów ściernych: samodzielnie wykonuje to zadanie 9 osób, z instruktazem 7 uczestników, a z pomocą instruktora 6 uczestników. Zauważalne postępy przy wykonywaniu tej czynności u 15 osób.
  3. Umiejętność nakładania powłok malarsko- lakierniczych. samodzielnie czynności te wykonuje 4 uczestników. Przy instruktazu słownym potrafi te czynności wykonać 12 osób. 6 osób potrzebuje pomocy instruktora, . Większej sprawności i umiejętności nabrało 13 osób.
  4. Umiejętność posługiwania się ręcznymi narzędziami takimi, jak pilnik, piła, młotek, dłuto: samodzielnie czynności te wykonuje 2 uczestników. Przy instruktazu słownym potrafi te czynności wykonać 11 osób. 8 osób potrzebuje pomocy instruktora, natomiast 1 uczestnik nie opanował tych umiejętności. Większej sprawności i umiejętności nabrało 9 osób.
  5. Praca z użyciem sprzętu elektrycznego takiego, jak wiertarka, szlifierka stołowa, wyrzynarka, wycinarka: z instruktazem słownym 4 osoby, z pomocą instruktora 10 osób, 8 osób nie jest w stanie używać tych urządzeń. W tym zakresie duże postępy widoczne u 6 osób.
  6. Wypalanie w sklejce metoda pirografii: samodzielnie 3 osoby, z instruktazem słownym 12 osób, z pomocą 7 osób . Przy wykonywaniu obrazów na sklejce postęp poczyniło 12 osób.
  7. Wykonywanie określonego wyrobu z uwzględnieniem etapów procesu technologicznego: samodzielnie 2 osoby, z instruktazem słownym 2 osoby, z pomocą instruktora 9 osób, nie jest w stanie wykonać zadania 9 osób. Przy kompletnym wykonaniu wyrobu postęp widoczny u 7 osób.

Pracownia witrażu

Pracownia Witrażu, ma za zadanie wyposazenie uczestników w umiejętność prawidłowej i bezpiecznej pracy ze szkłem w procesie jego obróbki, jak również sprawnego posługiwania się specjalistycznymi narzędziami i sprzętem. Treningi

w tym obszarze należą do zajęć o wysokim stopniu trudności (dobór faktury i koloru szkła, odwzorowanie szablonu, wycinanie wzorów w szkłe za pomocą noża witrażowego, dopasowywanie elementów przy pomocy szlifierki elektrycznej, precyzyjne oklejanie szkieł taśmą miedzianą, cynowanie i łączenie elementów z użyciem lutownicy), nie wykluczając jednak możliwości opanowania przez podopiecznego wszystkich technik w tym zakresie. Kolejno następujące po sobie działania, mające na celu tworzenie form witrażowych, stymulują u podopiecznych funkcje poznawcze i pozwalają na zapamiętywanie i odtwarzanie rutynowych czynności i schematów. Zabiegi tego rodzaju mają na celu ukształtowanie poczucia odpowiedzialności za bezpieczeństwo własne i innych, oraz powierzone obowiązki i narzędzia a także uczenie racjonalnego i ekonomicznego wykorzystywania materiałów. Zadaniem pracowni jest również rozwijanie poczucia piękna i estetyki oraz wdrażanie do projektowania i realizowania własnych pomysłów.

W roku 2018 w pracowni Witrażu było 19 uczestników. Wszyscy uczestnicy zostali wyposażeni w niezbędną wiedzę dotyczącą prawidłowej i bezpiecznej pracy ze szkłem, szlifierką elektryczną, lutownicą oraz poznali technikę wykonywania witrażu.

Zadaniem programowym było:

1. Projektowanie własnych pomysłów- tę czynność opanowało 6 osób, 2 osoby poczyniły postęp w tym zakresie.
2. Kształtowanie umiejętności cięcia szkła – 15 osób opanowało umiejętność wycinania szkła, w tym 5 osób skomplikowane wzory, 6 osób proste wzory, 4 osoby przetną szkło na połowę, 4 osoby nie opanowały zadania programowego - 4 osoby poczyniły postęp w tej umiejętności.
3. Szlifowanie - 15 osób radzi sobie ze szlifowaniem, 6 osób bardzo dobrze, 9 osób potrzebuje pomocy podczas wykonywania tej czynności, 4 osoby nie opanowały tej umiejętności - 6 osób poczyniło postęp.
4. Oklejanie szkiełek taśmą Tiffaniego - 15 osób jest w stanie okleić szkło taśmą, w tym 7 osób radzi sobie z oklejaniem skomplikowanych wzorów, 8 osób oklei

taśmą szklane kółka, 4 osoby nie opanowały zadania programowego - 5 osób poczyniło postęp.

5. Cynowanie - 12 osób radzi sobie z cynowaniem samodzielnie, 3 osoby potrzebują niewielkiej pomocy, 4 osoby nie opanowały tej umiejętności - 4 osoby poczyniły postęp.
6. Łączenie elementów- 8 osób samodzielnie połączy elementy, 10 osób potrzebuje niewielkiej pomocy, 4 osoby nie opanowały tej umiejętności - 3 osoby poczyniły postęp w tej czynności.
7. Patynowanie - tą umiejętność opanowało 15 uczestników, 4 osoby nie opanowały tej umiejętności ,5 osób poczyniło postęp w tym zakresie.
8. Rozpoznawanie faktur szkła – 6 osób bezbłędnie rozpoznaje faktury szkła, 6 osób jest w stanie rozpoznać je z podpowiedzią instruktora, natomiast 7 osób nie opanowało tej umiejętności.
9. Wytwarzanie i mocowanie zawieszek oraz elementów dekoracyjnych – 5 osób samodzielnie przygotowuje materiał, wytworzy zawieszkę i zamocuje wg wcześniejszych ustaleń, 8 osób tylko przygotowuje materiał i z pomocą instruktora wytworzy zawieszkę , 6 osób nie opanowało tego zadania.

Pracownia podtrzymywania umiejętności szkolnych

Pracownia powstała w 2013 r. Trudności natury percepcyjnej często uniemożliwiają zdolność do nauki czytania, pisania, do wykonywania zadań manipulacyjnych. Celem pracowni jest wyrównywanie braków w zakresie intelektualnym i manualnym uczestników.

W roku 2018 w pracowni było 19 uczestników. Wszyscy uczestnicy zostali wyposażeni w niezbędną wiedzę dotyczącą bezpiecznej pracy z oprzyrządowaniem i zachowaniem bezpieczeństwa w pracowni.

Założenia zostały zrealizowane, a zadaniem programowym było:

1. Opanowanie umiejętności czytania – 7 osób potrafi czyta całe zdania ze zrozumieniem, w tym u 2 osób nastąpił regres w porównaniu do poprzednich lat, związany z czytaniem zdania ze zrozumieniem. 2 osoby czytają tylko proste wyrazy.

- 2 osoby rozpoznają tylko litery. Natomiast 8 osób w ogóle nie opanowało zadania programowego, ponieważ to zadanie przekraczało ich możliwości intelektualne. 7 osób poczyniło postępy w płynności czytania.
2. Umiejętność pisania na poziomie opanowania pisania ze słuchu i z pamięci, przyswoiło 8 osób, w tym u dwóch osób w porównaniu z poprzednimi latami, nastąpił regres funkcji podpisywania się pełnym nazwiskiem. 3 osoby potrafią ze skupieniem uwagi przepisać tekst z gazety lub książki. 4 osoby potrafią pisać poszczególne litery, inicjały podpisu. 4 uczestników nie opanowało do tej pory umiejętności pisania. Postęp w płynności pisania poczyniło 5 osób.
3. Umiejętność orientowania się czasie opanowało 7 osób na poziomie znajomości określeń czasowych i umiejętności posługiwania się zegarem, 5 osób odczytało godzinę i znało określenia czasowe. 7 osób potrafiło tylko rozpoznać porę dnia. Postęp poczyniło 5 osób.
4. Elementy treningu ekonomicznego - 6 osób potrafi rozpoznać wszystkie pieniądze i prawidłowo je wartościować, 5 osób potrafi rozpoznawać nominały, ale ma problem z ich wartościowaniem, 5 uczestników rozpoznaje niektóre pieniądze. 3 osoby nie opanowały tej umiejętności ze względu na ograniczenia intelektualne. Postęp poczyniły 4 osoby.
5. Wykonywanie ozdobnej biżuterii - samodzielnie, cały projekt potrafi wykonać tylko 1 osoba, 9 uczestników z pomocą wykona naszyjnik, czy bransoletkę. Pomoc ta dotyczy przygotowania materiałów, łączeń do zapieć, czy też pracy z klejem cyjanopaniem. 5 osób z pomocą instruktora nawleka koraliki na żyłkę. 4 osoby nie opanowały zaplanowanych czynności. Praca podczas tworzenia biżuterii wymaga wielu precyzji i cierpliwości. Każdy z uczestników w swoim tempie pracy i możliwości manualnych potrafił od początku do końca zrealizować powierzone zadanie. U jednej z osób nastąpił regres umiejętności manualnych. Postęp poczyniły 4 osoby.
6. Umiejętności liczenia, czyli dodawania i odejmowania, mnożenia w dużym zakresie opanowały 3 osoby. 5 osób potrafi liczyć płynnie w zakresie do 20-stu

(dodawac, odejmowac i mnozyc). 5 osob liczy szeregowo do 10-ciu (1,2,3,4.....). Natomiast 6 osob nie opanowalo zadnej umiejetnosci liczenia ze wzgledu na duze braki intelektualne, w tym u 1 osoby w porownaniu z poprzednimi latami nastapil regres w liczeniu w zakresie do 20 – tu. Obecnie potrafi liczyc szeregowo do 10 – ciu. Dwie osoby poczynily postep.

7. Umiejetnosci cwiczen grafomotorycznych i wypeelniania konturu rozna technika – Cwiczenia grafomotoryczne sluzą umiejetnosci poslugiwania sie plynn timeria linią prostą i łamaną, natomiast wypeelnianie konturu rysunku uwzględnia rozna technike wykonania, co pozwala stopniowac trudnosć zadania. 10 osob samodzielnie wykona zadanie i wypeelni kontur rysunku dowolną technika. 2 osoby z pomocą wykonaja zadanie grafomotoryczne i wypeelnia kontur rysunku dowolną technika. 4 osoby nie wykonaja zadania grafomotorycznego, ale wypeelnia kontur rysunku tylko prostą technika, np. kredkami. Natomiast 3 osoby w ciągu roku nie opanowaly zadania zarowno w pełni jak i w polowie, w tym u dwóch osob w porownaniu z poprzednimi latami nastapil regres tych umiejetnosci. Postep poczynilo 7 osob.

8. Wykonywanie zadan na spostrzeganie [puzzle i wykreślanki] .– Percepcja wzrokowa, umiejetnosć spostrzegania jest wazną funkcją dla organizmu, którą nalezy trenowac. Wszelkie braki moga byc spowodowane problemem zdrowotnym, który udaje sie nam zauwazyc podczas wykonywania tych zadan, np. pogarszajacy sie wzrok, korekta okularow. Dlatego w tej pracowni wazne jest wyrównywanie brakow i ich kompensacja. 6 osob potrafi samodzielnie ulozyc zlozone puzzle i znajdzie wszystkie wyrazy w wykreślance. 4 osoby samodzielnie wykonaja tylko jedno z zadan programowych. 5 osob z pomocą instruktora ulozy nieskomplikowane puzzle i z pomocą znajdzie niektore wyrazy. 4 osoby nie sa w stanie zrealizowac zadnego z zadan programowych. Postep poczynily 4 osoby.

Arteterapia jest kolejną wazną formą rehabilitacji. W rewalidacji przez sztuke glównym celem jest przygotowanie osob niepełnosprawnych do kontaktu z dziełami sztuki, szacunku do nich i odpowiedniego ich odbioru z ukierunkowaniem na własne tworcze dzialanie. Kontakt ze sztuka pomaga w rozumieniu i przezywaniu

świata, otwiera psychikę na wrażenia wzrokowe i słuchowe oraz prowokuje do marzeń.

W dniu 25.04.2018 roku odbył się XIX Przegląd Twórczości Artystycznej Osób Niepełnosprawnych "MÓJ ŚWIAT- MOJE ŻYCIE" w Centrum Kultury Browar" B". Nasza grupa teatralna "Wesołe Bractwo" przygotowała przedstawienie zatytułowane "Królewna Śnieżka i siedmiu smerfów".

W przedstawieniu nie zabrakło żartu i humoru, co owocowało salwami śmiechu ze strony publiczności oraz pozwoliło na zajęcie I miejsca w tej przyjaznej rywalizacji.

Prezentacje mają charakter integracji środowisk osób niepełnosprawnych. Stanowią również formę terapii przez sztukę i kształtują pozytywny wizerunek osób z niepełnosprawnością. Służą wymianie doświadczeń między opiekunami i terapeutami, jak też rozwijają zainteresowania i umiejętności osób niepełnosprawnych.

Dnia 22.05.2018 roku w Teatrze Impresaryjnym odbyła się Gala I Amatorskiego Turnieju Wokalnego pt. "Lata 20-te, lata 30-te", zorganizowana przez pracowników socjalnych Osiedlowej Sekcji Pomocy Społecznej "Śródmieście" Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie we Włocławku.

W turnieju przedstawione zostały utwory wokalne popularne w latach dwudziestych i trzydziestych XX wieku. W rywalizacji udział wzięły grupy wokalne oraz soliści z różnych placówek, współpracujących z MOPS – sekcja "Śródmieście". Obrady jury uświetniła swoim występem grupa z Ośrodka Dziennego Pobytu dla seniorów.

Warsztat Terapii Zajęciowej reprezentowała grupa wokально-taneczna, która przygotowała utwór z repertuaru Hanki Ordonówny "Na pierwszy znak", za co otrzymała wyróżnienie oraz statuetkę i płytę zespołu *Kapela z szaconkiem*.

W dniach 21-23 maja 2018 roku w Brodnicy odbył się XXI Ogólnopolski Festiwal Artystyczny Osób Niepełnosprawnych pod hasłem "Terapia artystyczna

krokiem do samodzielności".W festiwalu wzięło udział wielu solistów i grup artystycznych z całej Polski.

Zmagania konkursowe trwały dwa dni. Trzeciego dnia odbył się koncert galowy – dla najlepszych artystów festiwalu. Do koncertu galowego jury festiwalu zakwalifikowało dwóch naszych uczestników, którzy za swoje solowe występy wokalne otrzymali puchary ufundowane przez Kierownika Warsztatów Terapii Zajęciowej w Brodnicy, dyplomy oraz nagrody rzeczowe.

Poza zmaganiem konkursowymi, festiwalowi towarzyszyły liczne atrakcje. Zaproszeni artyści uczestniczyli w polowej Mszy Świętej, dyskotece, grilu i ognisku.

W dniu 27.06.2018 roku w Aleksandrowie Kujawskim w stylowej Sali kolumnowej im. Edwarda Stachury, odbyła się uroczysta gala finału II Konkursu Twórczości Poetyckiej Osób Niepełnosprawnych "Na Skrzydłach Aleksandrowa" 2018 zorganizowanego przez Warsztat Terapii Zajęciowej w Aleksandrowie Kujawskim. W czasie trwania gali twórcy prezentowali swoje utwory. Galę uświetnił koncert "Melodie życia" w wykonaniu zespołu "Light Band", koncerty zespołu "Pole minowe" oraz teatr w skróconej formie "Wędrowną jedną życie jest człowieka" inspirowane życiem i twórczością Edwarda Stachury.

Konkurs miał na celu rozwijanie pasji poetyckich i kształtowanie indywidualnego warsztatu pisania przez osoby niepełnosprawne, dawał możliwość prezentacji poezji własnej uczestników dla szerszej publiczności jak też werbalizację uczuć i rozwijanie wrażliwości poetyckiej twórców. Konkurs upamiętniła antologia w której zostały wydrukowane utwory laureatów oraz uczestników.

Terapia ruchem prowadzona w warsztacie terapii zajęciowej ma na celu poprawę ogólnej sprawności ruchowej i kondycji fizycznej. Wychowanie fizyczne opiera się na czterech zakresach oddziaływań. Są to: kompensacja, korektura, usprawnianie, dynamizowanie. Kompensacja jest właściwie całym systemem zastępczym, wyrównującym brak jednego analizatora przez pozostałe. W ruchu i działaniu rozwija się system kompensacyjny pozwalający np. niewidomemu, opierając się na wciąż rosnących doświadczeniach, na przeprowadzenie analizy

i syntezy zjawisk z otaczającego świata. Korektura to nie tylko usuwanie wad postawy powstałych najczęściej w następstwie uszkodzeń sensorycznych (u niewidomych brak kontroli własnej sylwetki), a w przypadku deformacji somatycznych w wyniku indywidualnych prób przystosowania do życia organizmu. Korektura to również eliminowanie błędnych nawyków ruchowych i wyuczenie takich, które będą ekonomiczne, estetyczne, ułatwiające poruszanie się oraz przystosowanie do nowych warunków życia.

Usprawnianie wiąże się ściśle z korekturą. Poprzez podnoszenie sprawności uzyskuje się cele zawarte w korekturze, głównie w zakresie zaradności osobistej w pokonywaniu przeszkód naturalnych. Usprawnianie to także wyuczenie szeregu umiejętności pozwalających na spędzanie wolnego czasu w środowisku rówieśniczym, w gronie rodzinnym itp. Jest to ważne zadanie w procesie integracji społecznej. Dynamizowanie polega na wyzwaniu potencjalnej potrzeby ruchu z uwzględnieniem psychofizycznych potrzeb wychowania. Działania te są realizowane poprzez szereg możliwości. Są to: gimnastyka, zabawy i gry, elementy współzawodnictwa sportowego itp. Ćwiczenia prowadzone są na sali rehabilitacyjnej, w parku oraz na stadionie.

W dniu 09.06.2019 roku Stowarzyszenie Sportowe Niepełnosprawnych „Eurointegracja” oraz piąty zorganizowało „Olimpiadę Hefajstosa”, w której wzięli udział uczestnicy WTZ.

Olimpiada miała na celu rozpowszechnienie idei „sportu dla wszystkich”, aktywizację środowisk niepełnosprawnych, propagowanie ruchu jako formę relaksu psychicznego i fizycznego, popularyzację idei olimpijskiej oraz rozwijanie specyficznych form kultury fizycznej wśród niepełnosprawnych.

Olimpiada była spotkaniem sportowym wszystkich osób niepełnosprawnych z Włocławka i regionu kujawsko-pomorskiego. Była świętem osób niepełnosprawnych, którzy tego dnia mogli zmierzyć się z własnymi możliwościami i razem się bawić.

Patronat honorowy objął Prezydent Miasta Włocławek – Marek Wojtkowski.

Dla wszystkich uczestników organizatorzy przygotowali pamiątkowy upominek – koszulkę z napisem, słodki upominek oraz medal za udział

WTZ reprezentowało dziesięcioro uczestników. Dwóch z nich zdobyło I miejsce i puchar w swoich grupach wiekowych w kategorii gry i zabawy.

W dniu 10 listopada 2018 roku Włocławskie Stowarzyszenie Niepełnosprawnych "EUROINTEGRACJA" Włocławek zorganizowało Imprezę Integracyjno – Sportową z okazji 100-lecia Świąta Odzyskania Niepodległości przez Polskę.

Celem turnieju było rozpowszechnianie idei „Sportu dla wszystkich”, aktywizację środowisk niepełnosprawnych, propagowanie ruchu, jako formy relaksu psychicznego i fizycznego, akceptowanie innych kolegów i koleżanek oraz podnoszenie własnej sprawności ruchowej.

Warsztat Terapii Zajęciowej przy Polskim Związku Niewidomych we Włocławku reprezentowało dziewięcioro zawodników, w dwóch kategoriach sportowych: w grupie trzeciej – gry i zabawy oraz piątej - przeznaczonej dla zawodników ociemniałych i słabowidzących. W grupie "ociemniałi i słabowidzący" trzech naszych uczestników stanęło na podium. Zajęli – I, II i III miejsce. Otrzymali medale i pamiątkowe puchary. W grupie trzeciej, w kategorii wiekowej 36-45 lat, nasz uczestnik zajął II miejsce. Otrzymał medal i puchar.

Organizatorzy zadbali o posiłek dla uczestników zawodów.

Integracja społeczna realizowana jest w różnych formach: wycieczki, spotkania integracyjne i okolicznościowe, udział w wystawach, wyjścia do teatru i kina. Wycieczki mają charakter edukacyjny, krajoznawczy i rekreacyjny. Spotkania integracyjne stanowią okazje do wspólnej zabawy, ale też do zdobywania umiejętności zawierania i utrzymywania znajomości czy usprawniania form komunikacyjnych. Spotkania odbywają się z zaprzyjaźnionymi placówkami, które skupiają osoby niepełnosprawne.

Dnia 29.06.2018r. odbyła się wycieczka do „Zielonej Szkoły” w Gorenium Dużym. Ośrodek zlokalizowany jest w samym centrum Gostyńsko – Włocławskiego Parku Krajobrazowego na skraju lasu, w pobliżu czystych jezior: Gostyńskiego

i Skrzyneckiego.

Na terenie „Zielonej Szkoły” znajdują się drewniane altany ze stołami i ławkami, rzeźby, miejsce na ognisko, a także kamienny zegar słoneczny. Naszych uczestników zachwyciło mini ZOO, gdzie oglądali lamę, dziką, świnkę wietnamską, miniaturowe kozy, gołębie, bażanty, kangury, alpaki, króliki miniatury oraz kury Faverolle.

Szczególą atrakcją stanowiły warsztaty. Nasi uczestnicy skorzystali z warsztatów pieczenia chleba i bułek, na których poznali etapy wypieku pieczywa od ziarna na polu – przez robienie mąki – do gotowego produktu. Wzięli także udział w warsztatach garncarskich, gdzie każdy tworzył własną sztukę rękodzielniczą.

Do dyspozycji naszych podopiecznych było boisko do piłki plażowej i piłki nożnej, plac zabaw ze zjeżdżalnią oraz linarium. Na miejscu uczestnicy WTZ spożyli obiad.

W dniu 19.07.2018 roku uczestnicy WTZ udali się na wycieczkę do Płockiego Ogrodu Zoologicznego.

Miejski Ogród Zoologiczny w Płocku został założony 1 maja 1951 roku, na powierzchni 17 ha. Położony jest na unikalnym i malowniczym obszarze. Naturalne środowisko wysokiej skarpy wiślanej stwarza korzystne warunki dla hodowli dzikich zwierząt, w tym gatunków najrzadszych, prezentowanych w nielicznych ogrodach zoologicznych. Celem Ogrodu jest przekazanie idei ochrony dzikich gatunków zwierząt, ginących najczęściej w skutek ograniczenia ich naturalnych siedlisk, postępującego zanieczyszczenia środowiska naturalnego, kłusownictwa i nadmiernej eksploatacji dóbr naturalnych. Aktualnie hodowanych jest 580 gatunków zwierząt w tym wielu rzadkich gatunków. Dla wielu osób Ogród Zoologiczny stanowi miejsce pierwszego kontaktu z dzikimi zwierzętami oraz pierwszych doznań, jakie nieodłącznie towarzyszą obserwacjom niezwyklej różnorodności świata zwierząt i roślin.

Następnie uczestnicy udali się na posiłek oraz spacer po deptaku cudownej starówki Płocka.

W dniu 26.09.2018 roku we wrocławskim Multikinie uczestnicy WTZ obejrzeni adaptację, pochodzącej z lat 70, powieści J.A. Bellairsa pt. "Zegar Czarnoksiężnika". Bohaterem jest osierocony chłopiec imieniem Lewis – nieśmiały kujon o złotym sercu, który po śmierci rodziców, z walizką pełną książek, przyjeżdża do domu ekscentrycznego wuja Jonathana. Wuj zamieszkuje wielką, starą posiadłość, która kryje liczne tajemnice. A wśród nich tę jedną, która na zawsze zmieni życie chłopca. "Zegar Czarnoksiężnika" jest opowieścią o sile edukacji i rodzinnych więzi. Młody Lewis okazuje się wzorowym uczniem w magicznych arkanach i w początkowo dziwnym świecie wuja znajduje nową, uroczo ekscentryczną rodzinę.

W dniu 28 września odbyła się wycieczka do Ciechocinka. Jest to miasto położone na Kujawach, na lewym brzegu Wisły. Całkowita powierzchnia zajmuje 15,26 km². Uzdrowisko ma bardzo łagodny, nizinny klimat, który sprzyja leczeniu różnych chorób.

Pierwsza wzmianka o "Ciechocino" pochodzi z 1379 roku. Natomiast nazwa „Ciechocinek” została użyta po raz pierwszy w 1520 roku. Po I zaborze Polski władze poszukiwały nowych źródeł solanki. Największe znalazły się właśnie w Ciechocinku. W czasie zaborów miasto należało do zaboru pruskiego, a następnie do Wielkiego Księstwa Warszawskiego.

Uzdrowisko powstało w połowie XIX wieku. Najbardziej znane jest z największego w Europie kompleksu tężni solankowych. Leczy się tutaj choroby narządów ruchu, reumatyczne, ortopedyczno-urazowe, kobiece, układu oddechowego, nerwowego i krążenia.

Niebywałą atrakcją dla uczestników WTZ było zwiedzanie miasta z meleksów. Przewodnik opowiadał o historii i zabytkach miasta. Na trasie przejazdu znalazły się następujące atrakcje:

- Park Zdrojowy - najstarszy i najbardziej znany park w Ciechocinku, został założony w latach 70 XIX wieku, rosną tu rzadko spotykane w Polsce drzewa, takie jak: kłęk kanadyjski, miłorząb dwukłapowy, skrzydłorzech kaukaski i tulipanowiec

amerykański,

- Warzelnia soli,

- Tężnie solankowe,

- Fontanna „Grzybek”,

- Kościół rzymskokatolicki pod wezwaniem św. Piotra i Pawła - wybudowany z cegły, w stylu neogotyckim w 1877-1884, według projektu warszawskiego architekta Edwarda Cichockiego; w latach 1984-1989 znacznie rozbudowany; na uwagę zasługują neogotyckie witraże z początku XX wieku,

- Cerkiew prawosławna pod wezwaniem św. Michała Archanioła,

- Dworek prezydencki,

- Dywany kwiatowe,

- Wisła.

Po zakończeniu zwiedzania uczestnicy udali się na wspólny posiłek.

Dnia 3 grudnia w Operze NOWA w Bydgoszczy odbył się koncert pt. *"Piosenki Jacka Cygana"* zorganizowany z okazji Międzynarodowego Dnia Osoby Niepełnosprawnej.

Organizatorami koncertu były: Liga Kobiet Polskich Kujawsko-Pomorski Oddział Wojewódzki i Stowarzyszenie Aktywnych Kobiet SAK.

Młodzi i utalentowani niepełnosprawni artyści prezentowali swoje interpretacje znanych i lubianych utworów, do których tekst napisał Jacek Cygan. Sam autor okraszał występy anegdotami związanymi z powstaniem danego utworu.

Tego wieczoru poznańsko-bydgoską orkiestrą dyrygował znany i lubiany kompozytor Zbigniew Górny.

W dniu 06.12.2018 r. uczestnicy Warsztatu Terapii Zajęciowej przy PZN we Włocławku obejrzeni spektakl pt. "Opowieść wigilijna " w Teatrze Dramatycznym im. Jerzego Szaniawskiego w Płocku.

"Opowieść wigilijna" to najbardziej znane dzieło Dickensa. Została napisana półtora wieku temu, dokładnie w 1843 roku. Karol Dickens nazwał swój utwór "kolędą prozą" i podzielił nie na rozdziały, lecz na "strofki", podzielił zresztą po

mistrzowsku, z talentem dramaturga – dlatego jako nowela doczekała się wielu adaptacji scenicznych.

W "strofce I" poznajemy bohatera opowieści, Ebenezera Scrooge'a. Siedzi w swoim kantorku i jest skąpy. Odrzuca nawet zaproszenie na świąteczny obiad, z którym zjawia się Fred, jego siostrzeniec – boi się, że musiałby kupić prezenty jego dzieciom. Stary skąpiec robi także wymówki swemu kanceliście, Bobowi – zły, iż musi mu dać wolny dzień na święta; przegania parę kwestarzy zbierających datki dla ubogich; w końcu zamyka kantorek i wraca do domu. Jest sam. Nikogo i niczego bliskiego prócz ukochanej poduszeczki. Zasypia. Śpiącego bohatera męczą senne koszmary. O północy pojawia się duch zmarłego współnika – Jakuba Marleya. Ciągnie on za sobą łańcuch kas, zamków pancernych, sakiewek – to wiązało go z życiem i to ciągnie za sobą po śmierci. Ostrzega, że taki sam los czeka Scrooge'a i zapowiada odwiedzinę trzech zjaw.

Kolejne "strofki" opisują wizyty kolejnych duchów. Duch Wigilijnej Przeszłości pokazuje bohaterowi jego dzieciństwo – samotne wigilie, śmierć siostry a także scenę rozmowy z kochaną kiedyś Bellą. Potem zjawia się Duch Tegorocznego Bożego Narodzenia. Pokazuje staremu skąpcowi jak ludzie spędzają święta – nawet ci najbiedniejsi, przy niezbyt drogich posiłkach. Następnie zjawia się Duch Przyszłych Wigilii. Bohater widzi sceny związane z jego własną śmiercią – przekonujecie się, że nikt go nie żałuje, że właściwie żył niepotrzebnie. Dickens pokazuje jeszcze Scrooge'owi dom jego kancelisty, w którym panuje żałoba po śmierci najmłodszego syna, Tima. Scrooge budzi się z obojętności, postanawia coś zmienić, pomóc innym ludziom. Wierzy, że nie jest za późno, nigdy nie jest za późno na dobroć.

W ostatniej "strofke" widzimy już innego bohatera – człowieka czyniącego dobro i zmieniającego w ten sposób los innych a i swój własny.

"Opowieść wigilijna" to baśń niezwykła. Jej urok polega na tym, że sytuacje fantastyczne przedstawia z uwagą realisty, ale i na tym, że czyni to z niezwykłą serdecznością, wierząc w dobro opisywanego świata, jego mieszkańców, ba, nawet w dobro rzeczy. Traktujmy więc "Opowieść wigilijną" jak prezent – jak baśń, którą

nam opowiedziano z okazji świąt.

W drodze powrotnej uczestnicy spożyli obiad.

Istotne dla integracji społecznej są również kiermasze prac uczestników Warsztatu. Organizowane są dwukrotnie w ciągu roku: z okazji Wielkanocy i Bożego Narodzenia. Kiermasze kierowane są do szerszej społeczności lokalnej w celu rozpowszechnienia umiejętności i zdolności artystycznych osób niepełnosprawnych. Wpływa to ogólnie na poprawę wizerunku niepełnosprawnych w społeczeństwie. Dla samych uczestników kiermasze stanowią również ważne wydarzenie. Są one okazją do pochwalenia się swoimi efektami terapii zajęciowej, stanowią motywację do dalszego kształtowania i rozwijania swoich umiejętności. Widząc zachwyty lub zainteresowanie w oczach innych czują się potrzebni i docenieni. Prace uczestników będące efektem terapii zajęciowej reprezentują placówkę i ich twórców podczas kiermaszy organizowanych w naszym mieście.

W czerwcu prace uczestników wystawiane były podczas Jarmarku Rozmaitości w trakcie Dni Włocławka dla licznej społeczności naszego miasta.

W grudniu prace uczestników prezentowane były w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych z okazji Dnia Osób Niepełnosprawnych.

Z okazji Świąt Wielkiej Nocy oraz Bożego Narodzenia prace naszych uczestników wystawiane były również we Włocławskim Muzeum Etnograficznym oraz podczas jarmarku organizowanego przez Urząd Miasta Włocławek.

W ramach kultywowania tradycji organizowane są różne imprezy okolicznościowe.

Dnia 11.01.2018 r. Uczestnicy Warsztatu Terapii Zajęciowej przy PZN we Włocławku zaprezentowali swoim najbliższym widowisko o Bożym Narodzeniu wzorowane na średniowiecznych misteriach franciszkańskich, których nazwa wywodzi się od staropolskiego słowa *jasło* oznaczającego żłób. Atmosfera była podniosła i uroczysta a rodzice nie ukrywali wzruszenia.

Po przedstawieniu rodzice zostali zaproszeni na poczęstunek.

W dniu 08.02.2018 r w naszej placówce odbył się bal karnawałowy.

Uczestnicy przygotowali stroje karnawałowe. Były postacie bardziej i mniej znane m.in. książę z bajki, czarownica, policjant, Bob Marley, cyganka, elegantka z lat dwudziestych XX wieku. Bal stanowił doskonałą okazję do wspólnej zabawy. W przerwie tanecznego szaleństwa uczestnicy skorzystali z przygotowanego poczęstunku oraz zjedli tradycyjnego pączka z okazji tłustego czwartku. Wszyscy doskonale się bawili.

W marcu odbyło się Śniadanie Wielkanocne. Dyrektor WTZ w imieniu własnym i pracowników złożyła świąteczne życzenia naszym uczestnikom. Na wielkanocnym stole znalazły się tradycyjne dania wielkanocne i wypieki. Cała społeczność warsztatowa bardzo miło spędziła czas przy wielkanocnym stole.

W maju odbyła się uroczystość *Dnia Matki*. Z tej okazji uczestnicy i pracownicy WTZ przygotowali przedstawienie muzyczno – recytatorskie, podczas którego deklamowali wiersze dla mam i śpiewali piosenki.

Po programie artystycznym uczestnicy wręczyli swoim mamom przygotowane wcześniej upominki i zaprosili na słodki poczęstunek.

Dla wielu mam były to chwile pełne wzruszeń.

Międzynarodowy Dzień Dziecka został ustanowiony przez ONZ w 1954 roku dla upowszechnienia ideałów i celów dotyczących praw dziecka, propagowanie idei braterstwa i zrozumienia pomiędzy dziećmi całego świata oraz promowanie działań na rzecz ich pomyślnego rozwoju. Obchodzony jest od 1955 roku w różnych krajach członkowskich ONZ. W Polsce przypada na dzień 01 czerwca.

Z okazji Dnia Dziecka Rada Programowa Warsztatu Terapii Zajęciowej przygotowała grila dla uczestników. Doskonałe humory nie opuszczały naszych podopiecznych a wspólny posiłek stanowił jak zawsze doskonałą formę integracji.

W dniu 30.11.2018 roku w Warsztacie Terapii Zajęciowej odbyła się zabawa Andrzejkowa. Uczestnicy warsztatu bawili się przy dźwiękach swojej ulubionej muzyki – disco polo.

W trakcie zabawy nie zabrakło życzeń dla solenizantów i hucznego odśpiewania: *sto lat*. Rada programowa przygotowała dla uczestników konkursy

i zabawy taneczne oraz wróżby andrzejkowe min. taniec w parach na gazecie, wyścig butów, zgaduj-zgadule muzyczne, wybór króla i królowej balu, co sprawiło dużo radości naszym podopiecznym. W przerwie zabawy uczestnicy skorzystali z przygotowanego poczęstunku i napojów. Wszyscy doskonale się bawili.

W grudniu w Warsztacie Terapii Zajęciowej przy PZN odbyła się Wigilia. Atmosfera była podniosła i świąteczna. Był opłatek i życzenia wszelkiej pomyślności na nadchodzące Święta Bożego Narodzenia. Uczestnicy spożyli przygotowane potrawy wigilijne.

O naszych podopiecznych pamiętał także Święty Mikołaj. Mikołaj z radością rozdawał słodkie paczki świąteczne, tym bardziej, że uczestnicy przygotowali kolędy, wiersze i pokazy taneczne.

3. Decyzje Rady Programowej Warsztatu Terapii Zajęciowej.

W 2018 roku odbyło się 18 zebrań Rady Programowej. Dokonano kompleksowych indywidualnych ocen postępów w terapii zajęciowej w stosunku do 10 uczestników, przy czym w czerwcu w stosunku do jednego uczestnika a w grudniu w stosunku do dziewięciu uczestników. W 9 przypadkach Rada Programowa podjęła decyzję o dalszej rehabilitacji społecznej i zawodowej w Warsztacie Terapii Zajęciowej. W jednym przypadku Rada Programowa podjęła decyzję o skreśleniu z listy uczestników Warsztatu w związku z brakiem możliwości realizowania zadań programowych WTZ. Jednocześnie zaproponowano uczestnictwo w Środowiskowym Domu Samopomocy.

W czerwcu oraz w grudniu Rada Programowa dokonała półrocznych, indywidualnych ocen postępów w terapii zajęciowej. Rodzice i opiekunowie uczestników Warsztatu zostali poinformowani o postępach w terapii zajęciowej oraz przekazano zalecenia stosowne dla danej osoby, mające znaczenie przy dalszej terapii.

W 2018 roku jedna osoba podjęła zatrudnienie w Zakładzie Aktywności Zawodowej we Włocławku.

4. Współpraca Warsztatu Terapii Zajęciowej w 2018 roku:

- Środowiskowy Dom Samopomocy we Włocławku,
- Warsztat Terapii Zajęciowej przy Towarzystwie Przyjaciół Dzieci we Włocławku,
- Stowarzyszenie Sportowe Niepełnosprawnych „Eurointegracja” z Włocławka,
- Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Dorosłym z Niepełnosprawnością intelektualną „OLiGO” ,
- Zespół Szkół Integracyjnych nr 1 we Włocławku,
- Centrum Kultury “Browar B”,
- Zespół Szkół Specjalnych nr 3 we Włocławku,
- Środowiskowy Hufiec Pracy we Włocławku,
- Specjalny Ośrodek Wychowawczy Zgromadzenia Sióstr Małych Misjonarek Miłosierdzia (Orionistek),
- Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa Włocławek,
- Biblioteka Publiczna we Włocławku,
- Urząd Miasta Włocławek,
- Koło PZN we Włocławku,
- Demokratyczna Unia Kobiet,
- Zgromadzenie Sióstr Franciszkanek Rodziny Maryi z Włocławka.

GŁÓWNA KSIĘGOWA

Halina Więckowska

DYREKTOR
Warsztatu Terapii Zajęciowej

mgr Anna Wędołowska

4. Współpraca Warsztatu Terapii Zajęciowej w 2018 roku:

- Środowiskowy Dom Samopomocy we Włocławku,
- Warsztat Terapii Zajęciowej przy Towarzystwie Przyjaciół Dzieci we Włocławku,
- Stowarzyszenie Sportowe Niepełnosprawnych „Eurointegracja” z Włocławka,
- Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Dorosłym z Niepełnosprawnością intelektualną „OLiGO” ,
- Zespół Szkół Integracyjnych nr 1 we Włocławku,
- Centrum Kultury “Browar B”,
- Zespół Szkół Specjalnych nr 3 we Włocławku,
- Środowiskowy Hufiec Pracy we Włocławku,
- Specjalny Ośrodek Wychowawczy Zgromadzenia Sióstr Małych Misjonarek Miłosierdzia (Orionistek),
- Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa Włocławek,
- Biblioteka Publiczna we Włocławku,
- Urząd Miasta Włocławek,
- Koło PZN we Włocławku,
- Demokratyczna Unia Kobiet,
- Zgromadzenie Sióstr Franciszkanek Rodziny Maryi z Włocławka.

GŁÓWNA KSIĘGOWA
Halina Więckowska

DYREKTOR
Warsztatu Terapii Zajęciowej
mgr Anna Wędołowska

Załącznik nr 1

do Sprawozdania z działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej przy Polskim Związku Niewidomych we Włocławku w roku 2018

Efekty terapii zajęciowej uczestników Warsztatu Terapii Zajęciowej.

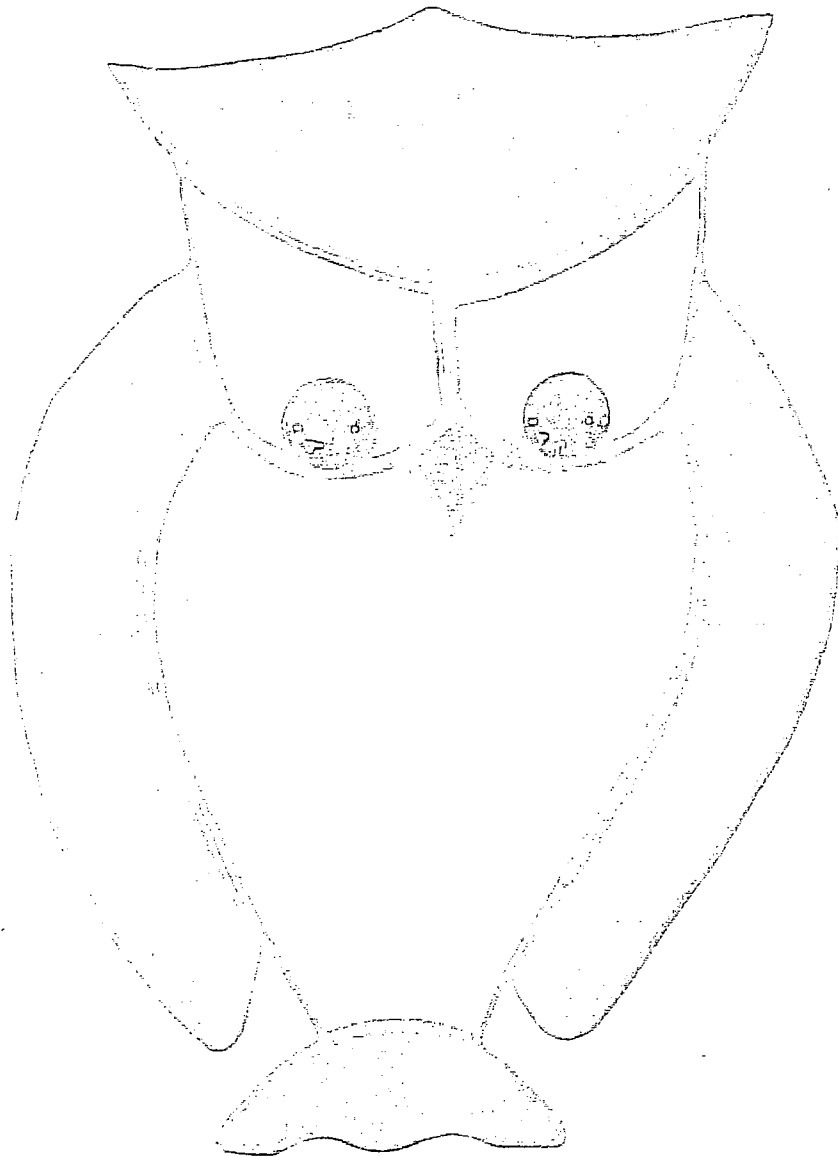
1. Anioł wykonany z wykorzystaniem utwardzacza powertex.
2. Dekoracja Bożonarodzeniowa.
3. Obraz wykonany z wykorzystaniem różnych technik i preparatów powertex.
4. Sowa – prosta forma witrażowa.
5. Obraz wykonany z wykorzystaniem różnych technik i preparatów powertex.
6. Dekoracja wielkanocna.
7. Dekoracja wielkanocna.
8. Zajączek wielkanocny.
9. Koty – prosta forma witrażowa.
10. Obraz wykonany z wykorzystaniem różnych technik i preparatów powertex.

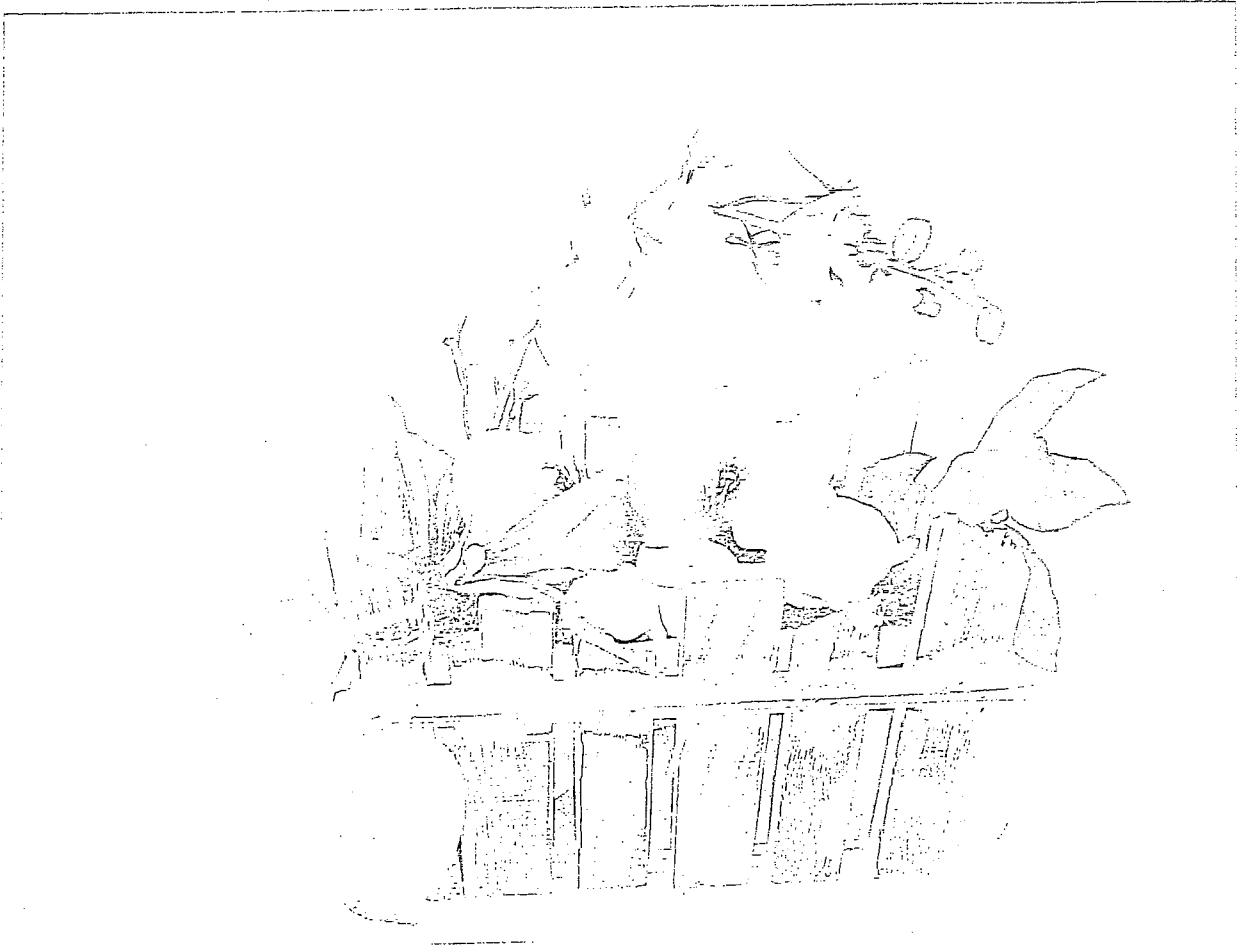

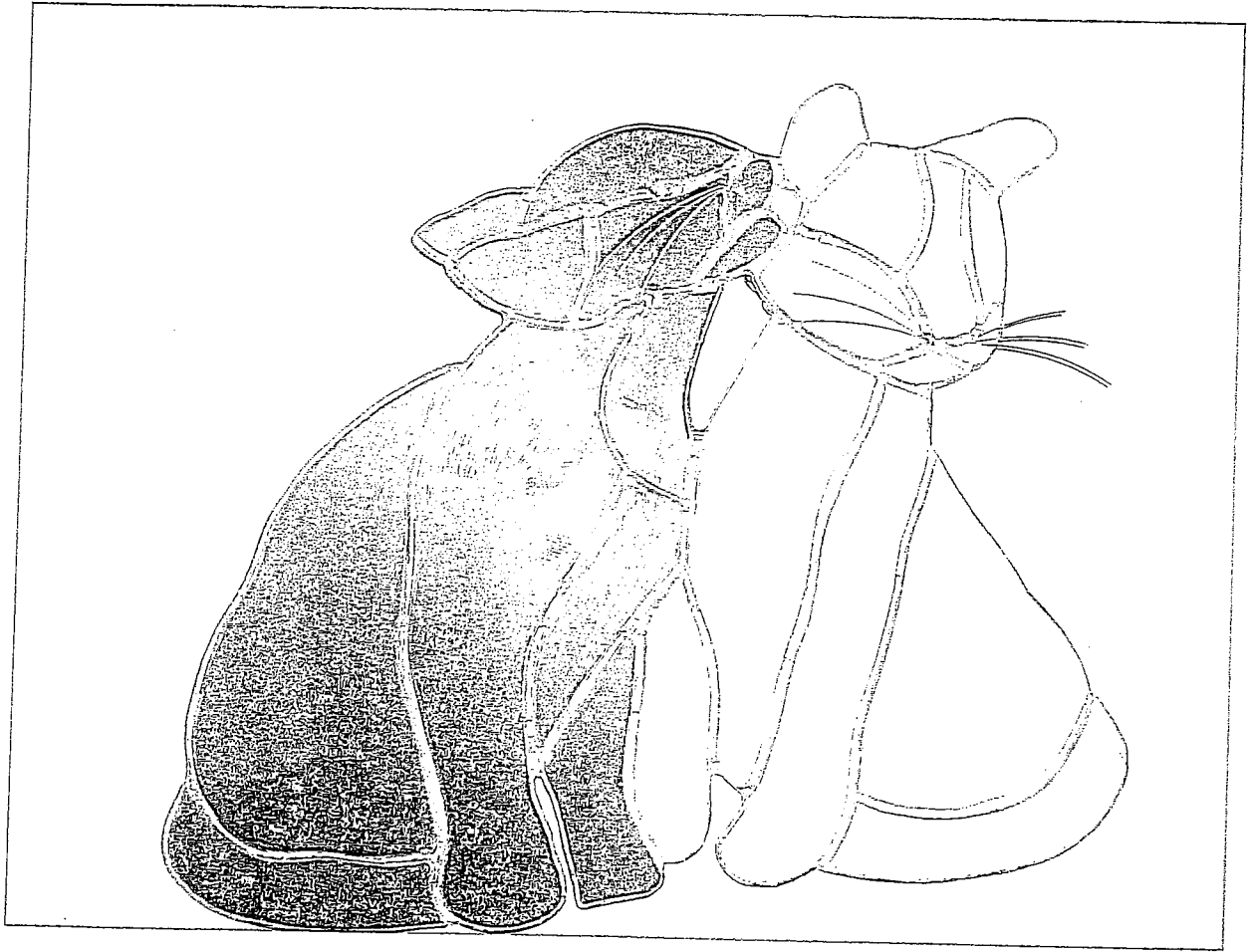

Zbiórka Firm i Zakładów
 Warszawa, ul. Chałubińskiego 5
 01-600 Włocławek

(pieczęć jednostki)

BILANS

sporządzony na dzień: 31.12.2012

jednostka obliczeniowa: .....

AKTYWA		Stan na	PASywa		Stan na
A	Aktywa trwałe		A	Kapitał (fundusz) własny	
I	Wartości niematerialne i prawne		I	Kapitał (fundusz) podstawowy	
1	Koszty zakończonych prac rozwojowych		II	Należne wpłaty na kapitał podstawowy (wielkość ujemna)	
2	Wartość firmy		III	Udziały (akcje) własne (wielkość ujemna)	
3	Inne wartości niematerialne i prawne		IV	Kapitał (fundusz) zapasowy	
4	Zaliczki na wartości niematerialne i prawne		V	Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny	
II	Rzeczowe aktywa trwałe		VI	Pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe	
1	Środki trwałe		VII	Zysk (strata) z lat ubiegłych	
a)	grunty (w tym prawo użytkowania wieczystego gruntu)		VIII	Zysk (strata) netto	
b)	budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej		IX	Odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego (wielkość ujemna)	
c)	urządzenia techniczne i maszyny		B	Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	417018020017
d)	środki transportu		1	Rezerwy na zobowiązania	
e)	inne środki trwałe		1	Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	
2	Środki trwałe w budowie		2	Rezerwa na świadczenia emerytalne i podobne	
3	Zaliczki na środki trwałe w budowie			- długoterminowa	
III	Należności długoterminowe			- krótkoterminowa	
1	Od jednostek powiązanych		3	Pozostałe rezerwy	
2	Od pozostałych jednostek			- długoterminowe	
IV	Investycje długoterminowe			- krótkoterminowe	
1	Nieruchomości		II	Zobowiązania długoterminowe	
2	Wartości niematerialne i prawne		1	Wobec jednostek powiązanych	
3	Długoterminowe aktywa finansowe		2	Wobec pozostałych jednostek	
a)	w jednostkach powiązanych		a)	kredyty i pożyczki	
	- udziały lub akcje		b)	z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	
	- inne papiery wartościowe		c)	inne zobowiązania finansowe	
	- udzielone pożyczki		d)	inne	
	- inne długoterminowe aktywa finansowe		III	Zobowiązania krótkoterminowe	417018 52030017
b)	w pozostałych jednostkach		1	Wobec jednostek powiązanych	
	- udziały lub akcje		a)	z tytułu dostaw i usług, o okresie wymagalności:	
	- inne papiery wartościowe			- do 12 miesięcy	
	- udzielone pożyczki			- powyżej 12 miesięcy	
	- inne długoterminowe aktywa finansowe		b)	inne	
4	Inne inwestycje długoterminowe		2	Wobec pozostałych jednostek	417018 52030017
V	Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe		a)	kredyty i pożyczki	
1	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego		b)	z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	
2	Inne rozliczenia międzyokresowe		c)	inne zobowiązania finansowe	

B	Aktywa obrotowe	447000	502000	d)	z tytułu dostaw i usług, o okresie wymagalności:		
I	Zapasy				- do 12 miesięcy		
1	Materialy				- powyżej 12 miesięcy		
2	Półprodukty i produkty w toku			e)	zaliczki otrzymane na dostawy		
3	Produkty gotowe			f)	zobowiązania wekslowe		
4	Towary			g)	z tytułu podatków, cel, ubezpieczeń i innych świadczeń		
5	Zaliczki na dostawy			h)	z tytułu wynagrodzeń		
II	Należności krótkoterminowe			i)	inne		
1	Należności od jednostek powiązanych			3	Fundusze specjalne		
a)	z tytułu dostaw i usług, o okresie spłaty:			IV	Rozliczenia międzyokresowe		
	- do 12 miesięcy			1	Ujemna wartość firmy		
	- powyżej 12 miesięcy			2	Inne rozliczenia międzyokresowe		
b)	inne				- długoterminowe		
2	Należności od pozostałych jednostek				- krótkoterminowe		
a)	z tytułu dostaw i usług, o okresie spłaty:						
	- do 12 miesięcy						
	- powyżej 12 miesięcy						
b)	z tytułu podatków, dotacji, cel, ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych oraz innych świadczeń						
c)	inne						
d)	dochodzone na drodze sądowej						
III	Inwestycje krótkoterminowe	447000	502000				
1	Krótkoterminowe aktywa finansowe	447000	502000				
a)	w jednostkach powiązanych						
	- udziały lub akcje						
	- inne papiery wartościowe						
	- udzielenie pożyczki						
	- inne krótkoterminowe aktywa finansowe						
b)	w pozostałych jednostkach						
	- udziały lub akcje						
	- inne papiery wartościowe						
	- udzielenie pożyczki						
	- inne krótkoterminowe aktywa finansowe						
c)	środki pieniężne i inne aktywa pieniężne	447000	502000				
	- środki pieniężne w kasie i na rachunkach	447000	502000				
	- inne środki pieniężne						
	- inne aktywa pieniężne						
2	Inne inwestycje krótkoterminowe						
IV	Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe						
	AKTYWA razem (suma poz. A i B)	447000	502000		PASYWA razem (suma poz. A i B)	447000	502000

Sporządzono dnia 19.02.2019

GŁÓWNA KSIĘGOWA

Halina Wiczkowska
Halina Wiczkowska
(imię, nazwisko i podpis osoby, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych - na podstawie art. 52 ust. 2 ustawy o rachunkowości)

DYREKTOR
Wzrostu Terapii Zajęciowej
Anna Wędołowska

(imię, nazwisko i podpis kierownika jednostki, a jeżeli jednostką kieruje organ wieloosobowy, wszystkich członków tego organu - na podstawie art. 52 ust. 2 ustawy o rachunkowości)

Polisa 2

1 stycznia
2015 roku

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

sporządzony za okres od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2015 r.

(wariant porównawczy)

jednostka obliczeniowa: PLN

Wiersz	Wykazanie	Dane za rok	
A	Przychody netto ze sprzedaży i zrównane z nimi, w tym: od jednostek powiązanych		
I	Przychody netto ze sprzedaży produktów		
II	Zmiana stanu produktów (zwiększenie - wartość dodania, zmniejszenie - wartość ujemna)		
III	Koszty wytworzenia produktów na własne potrzeby jednostki		
IV	Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów		
B	Koszty działalności operacyjnej		
I	Amortyzacja		
II	Zużycie materiałów i energii		
III	Usługi obce		
IV	Podatki i opłaty, w tym: - podatek akcyzowy		
V	Wynagrodzenia		
VI	Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia		
VII	Pozostałe koszty rodzajowe		
VIII	Wartość sprzedanych towarów i materiałów		
C	Zysk (strata) ze sprzedaży (A - B)		
D	Pozostałe przychody operacyjne	200 000,00	200 000,00
I	Zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych		
II	Dotacje	100 000,00	100 000,00
III	Inne przychody operacyjne		
E	Przebyte koszty operacyjne	100 000,00	100 000,00
I	Strata ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych		
II	Aktualizacja wartości aktywów niefinansowych		
III	Inne koszty operacyjne	200 000,00	200 000,00
F	Zysk (strata) z działalności operacyjnej (C - D - E)		
G	Przychody finansowe		
I	Dywidendy i udziały w zyskach, w tym: - od jednostek powiązanych		
II	Odsutki, w tym: - od jednostek powiązanych		
III	Zysk ze zbycia inwestycji		
IV	Aktualizacja wartości inwestycji		
V	Inne		
H	Koszty finansowe		
I	Odsutki, w tym: - dla jednostek powiązanych		
II	Strata ze zbycia inwestycji		
III	Aktualizacja wartości inwestycji		
IV	Inne		
I	Zysk (strata) z działalności gospodarczej (F + G - H)		
J	Wynik zdarzeń nadzwyczajnych (I.1 - J.II)		
I	Zyski nadzwyczajne		
II	Straty nadzwyczajne		
K	Zysk (strata) brutto (I + J)		
L	Podatek dochodowy		
M	Pozostałe obowiązkowe zmniejszenia zysku (zwiększenia straty)		
N	Zysk (strata) netto (K - L - M)		

GLÓWNA KSIĘGOWA

Halina Wieckowska

(Data i podpis osoby, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych)

DYREKTOR
Warszaty Terapii Zajęciowej

mgr Anna Wędołowska

(Data i podpis kierownika jednostki, z którą jednostka, będąc organem melioracyjnym, współpracuje)

Dr Andrzej Wójcikowski, ul. Słowackiego 10, 01-641 Warszawa

Polski Związek Niepełnodolnych
Warsztat Terapii Zajęciowej
ul. Łazienka 6
87-800 Włocławek

ŚRODKI OTRZYMANE W 2018 ROKU

Lp.	Nazwa	PFRON	URZĄD MIASTA	OGÓŁEM
1.	Wynagrodzenia	498 161,00	73 759,00	571 920,00
2.	Odpis na ZFS	15 413,58	0,00	15 413,58
3.	Koszty materiałów, energia, usługi materialne i niematerialne	59 112,98	0,00	59 112,98
4.	Koszty dowozu uczestników	2 895,14	0,00	2 895,14
5.	Szkolenie pracowników	1 307,50	0,00	1 307,50
6.	Ubezpieczenie uczestników	1 323,60	0,00	1 323,60
7.	Ubezpieczenie mienia warsztatu	694,20	0,00	694,20
8.	Trening ekonomiczny	44 000,00		44 000,00
9.	Wycieczki	3 732,00	0,00	3 732,00
10.	Doposażenie	2 000,00	0,00	2 000,00
11.	Materiały do terapii	35 200,00	0,00	35 200,00
	W tym gospodarstwa domowego	5 000,00	0,00	5 000,00
	RAZEM	663 840,00	73 759,00	737 599,00

GŁÓWNA KSIĘGOWA
Halina Węcowska
Halina Węcowska

DYREKTOR
Warsztatu Terapii Zajęciowej
mgr Anna Wędołowska

Polski Związek Filozofów
Warszta Terapii Zajęciowej
ul. Łazienkowska 1
87-800 Włocławek

W 2018 ROKU
WARSZTA TERAPII ZAJĘCIOWEJ PRZY POLSKIM ZWIĄZKU
NIEWIDOMYCH
UZYSKAŁ DOCHODY Z TYTUŁU:

I. KIERMASZY

W POSZCZEGÓLNYCH KWARTAŁACH:

I KWARTAŁ :

- 450,00 zł - KIERMASZ MUZEUM ETNOGRAFICZNE WE WŁOCŁAWKU -
19.03.2018 R
- 1 720,00 zł - JARMARK WŁOCŁAWSKI – 26.03.2018 R

RAZEM: 2 170.00 ZŁ

II KWARTAŁ :

- 215,00 zł - WPLATA Z KIERMASZU – DNI WŁOCŁAWKA - 25.06.18R

RAZEM : 215.00 ZŁ

III KWARTAŁ :

BRAK

IV KWARTAŁ :

- 470,00zł - KIERMASZ MUZEUM ETNOGRAFICZE WE WŁOCŁAWKU - 10.12.2018R
- 3 600,00zł - KIERMASZ BOŻONARODZENIOWY (PL. WOLNOŚCI - WŁOCŁAWEK) - 17.12.2018R

RAZEM : 4 070.00 ZŁ

RAZEM DOCHODY NA DZIEŃ 31.12.2018 ROKU WYNOSZA: 6 455.00 ZŁ

GŁÓWNA KSIĘGOWA
Halina Więckowska
Halina Więckowska

DYREKTOR
Warsztatu Terapii Zajęciowej
mgr Anna Wędołowska
mgr Anna Wędołowska

W 2018 ROKU
WARSZTAT TERAPII ZAJĘCIOWEJ PRZY POLSKIM ZWIĄZKU NIEWIDOMYCH
Z UZYSKANYCH ŚRODKÓW Z KIERMASZY WYDATKOWAŁ
W POSZCZEGÓLNYCH KWARTAŁACH:

I KWARTAŁ :

BRAK

RAZEM : 0,00 zł

II KWARTA:

- 1 000,00 zł - FESTIWAL DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W BRODNICY - 08.05.18R
- 41,81zł - DZIEŃ DZIECKA – GRILL- 06.06.18R
- 50,79 zł - DZIEŃ DZIECKA – GRILL- 07.06.18R
- 141,90 zł - DZIEŃ DZIECKA – GRILL- 08.06.18R

RAZEM : 1 234,50 zł

III KWARTAŁ :

- 102,29 zł - SPOTKANIE INTEGRACYJNE UCZESTNIKÓW WTZ - POŻEGNANIE LATA - 21.09.18R
- 19,50 zł - SPOTKANIE INTEGRACYJNE UCZESTNIKÓW WTZ - POŻEGNANIE LATA - 21.09.18R
- 127,77 zł - SPOTKANIE INTEGRACYJNE UCZESTNIKÓW WTZ - POŻEGNANIE LATA - 24.09.18R
- 45,40 zł - DOPLATA DO WYCIECZKI DO CIECHOCINKA - 28.09.18R

RAZEM : 294,96 zł

IV KWARTAŁ

- 700,00zł - WYCIECZKA DO PŁOCKA – PRZEWÓZ UCZESTNIKÓW - 11.12.2018R
- 720,00zł - WYCIECZKA DO PŁOCKA – BILETY WSTĘPU DO TEATRU NA SPEKTAKL - 06.12.2018R

RAZEM : 1 420,00 zł

WYDATKOWANO RAZEM W 2018 : 2 949,46 ZŁ

POZOSTAŁA KWOTA W WYSOKOŚCI : 3 505,54 ZŁ WYKORZYSTAMY W 2019 R

GŁÓWNA KSIĘGOWA
Halina Więckowska
Halina Więckowska

DYREKTOR
Warsztatu Terapii Zajęciowej
mgr Anna Wędołowska
mgr Anna Wędołowska

W 2018 ROKU

WARSZTAT TERAPII ZAJĘCIOWEJ PRZY POLSKIM ZWIĄZKU NIEWIDOMYCH
Z UZYSKANYCH ŚRODKÓW Z KIEMASZY WYDATKOWAŁ
W POSZCZEGÓLNYCH KWARTAŁACH:

I KWARTAŁ :

BRAK

RAZEM : 0.00 zł

II KWARTA:

- 1 000,00 zł - FESTIWAL DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W BRODNICY - 08.05.18R
- 41,81zł - DZIEŃ DZIECKA – GRILL- 06.06.18R
- 50,79 zł - DZIEŃ DZIECKA – GRILL- 07.06.18R
- 141,90 zł - DZIEŃ DZIECKA – GRILL- 08.06.18R

RAZEM : 1 234,50 zł

III KWARTAŁ :

- 102,29 zł - SPOTKANIE INTEGRACYJNE UCZESTNIKÓW WTZ - POŻEGNANIE LATA - 21.09.18R
- 19,50 zł - SPOTKANIE INTEGRACYJNE UCZESTNIKÓW WTZ - POŻEGNANIE LATA - 21.09.18R
- 127,77 zł - SPOTKANIE INTEGRACYJNE UCZESTNIKÓW WTZ - POŻEGNANIE LATA - 24.09.18R
- 45,40 zł - DOPLATA DO WYCIECZKI DO CIECHOCINKA - 28.09.18R

RAZEM : 294,96 zł

IV KWARTAŁ

- 700,00zł - WYCIECZKA DO PŁOCKA – PRZEWÓZ UCZESTNIKÓW - 11.12.2018R
- 720,00zł - WYCIECZKA DO PŁOCKA – BILETY WSTĘPU DO TEATRU NA SPEKTAKL - 06.12.2018R

RAZEM : 1 420,00 zł

WYDATKOWANO RAZEM W 2018 : 2 949,46 ZŁ

POZOSTAŁA KWOTE W WYSOKOŚCI : 3 505,54 ZŁ WYKORZYSTAMY W 2019 R

GŁÓWNA KSIĘGOWA
Halina Więckowska
Halina Więckowska

DYREKTOR
Warsztatu Terapii Zajęciowej
mgr Anna Wędołowska
mgr Anna Wędołowska

W 2018 ROKU

WARSZTA TERAPII ZAJĘCIOWEJ PRZY POLSKIM ZWIĄZKU

NIEWIDOMYCH

UZYSKAŁ DOCHODY Z TYTUŁU:

1. KIERMASZY

W POSZCZEGÓLNYCH KWARTAŁACH:

I KWARTAŁ :

- 450,00 zł - KIERMASZ MUZEUM ETNOGRAFICZNE WE WŁOCŁAWKU -
19.03.2018 R
- 1 720,00 zł - JARMARK WŁOCŁAWSKI – 26.03.2018 R

RAZEM: 2 170,00 ZŁ

II KWARTAŁ :

- 215,00 zł - WPŁATA Z KIERMASZU – DNI WŁOCŁAWKA - 25.06.18R

RAZEM : 215,00 ZŁ

III KWARTAŁ :

BRAK

IV KWARTAŁ :

- 470,00zł - KIERMASZ MUZEUM ETNOGRAFICZE WE WŁOCŁAWKU - 10.12.2018R
- 3 600,00zł - KIERMASZ BOŻONARODZENIOWY (PL. WOLNOŚCI - WŁOCŁAWEK) - 17.12.2018R

RAZEM : 4 070,00 ZŁ

RAZEM DOCHODY NA DZIEŃ 31.12.2018 ROKU WYNOSZĄ: 6 455,00 ZŁ

GŁÓWNA KSIĘGOWA

Halina Więckowska

DYREKTOR
Warsztatu Terapii Zajęciowej

mgr Anna Wędołowska

W 2018 ROKU

**WARSZTAT TERAPII ZAJĘCIOWEJ PRZY POLSKIM ZWIĄZKU NIEWIDOMYCH
Z UZYSKANYCH ŚRODKÓW Z KIERMASZY WYDATKOWAŁ
W POSZCZEGÓLNYCH KWARTAŁACH:**

I KWARTAŁ :

BRAK

RAZEM : 0,00 zł

II KWARTA:

- 1 000,00 zł - FESTIWAL DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W BRODNICY - 08.05.18R
- 41,81zł - DZIEŃ DZIECKA – GRILL- 06.06.18R
- 50,79 zł - DZIEŃ DZIECKA – GRILL- 07.06.18R
- 141,90 zł - DZIEŃ DZIECKA – GRILL- 08.06.18R

RAZEM : 1 234,50 zł

III KWARTAŁ :

- 102,29 zł - SPOTKANIE INTEGRACYJNE UCZESTNIKÓW WTZ - POŻEGNANIE LATA - 21.09.18R
- 19,50 zł - SPOTKANIE INTEGRACYJNE UCZESTNIKÓW WTZ - POŻEGNANIE LATA - 21.09.18R
- 127,77 zł - SPOTKANIE INTEGRACYJNE UCZESTNIKÓW WTZ - POŻEGNANIE LATA - 24.09.18R
- 45,40 zł - DOPLATA DO WYCIECZKI DO CIECHOCINKA - 28.09.18R

RAZEM : 294,96 zł

IV KWARTAŁ

- 700,00zł - WYCIECZKA DO PŁOCKA – PRZEWÓZ UCZESTNIKÓW - 11.12.2018R
- 720,00zł - WYCIECZKA DO PŁOCKA – BILETY WSTĘPU DO TEATRU NA SPEKTAKL - 06.12.2018R

RAZEM : 1 420,00 zł

WYDATKOWANO RAZEM W 2018 : 2 949,46 ZŁ

POZOSTAŁĄ KWOTĘ W WYSOKOŚCI : 3 505,54 ZŁ WYKORZYSTAMY W 2019 R

GLÓWNA KSIĘGOWA

Halina Więckowska

DYREKTOR
Warsztatu Terapii Zajęciowej

mgr Anna Wędołowska

Polski Związek Niewidomych
Warsztat Terapii Zajęciowej
ul. Łazienna 6
87-800 Włocławek

W 2018 ROKU

WARSZTA TERAPII ZAJĘCIOWEJ PRZY POLSKIM ZWIĄZKU
NIEWIDOMYCH

UZYSKAŁ DOCHODY Z TYTUŁU:

1. KIERMASZY

W POSZCZEGÓLNYCH KWARTAŁACH:

I KWARTAŁ :

- 450,00 zł - KIERMASZ MUZEUM ETNOGRAFICZNE WE WŁOCŁAWKU -
19.03.2018 R
- 1 720,00 zł - JARMARK WŁOCŁAWSKI – 26.03.2018 R

RAZEM: 2 170,00 ZŁ

II KWARTAŁ :

- 215,00 zł - WPŁATA Z KIERMASZU – DNI WŁOCŁAWKA - 25.06.18R

RAZEM : 215,00 ZŁ

III KWARTAŁ :

BRAK

IV KWARTAŁ :

- 470,00zł - KIERMASZ MUZEUM ETNOGRAFICZNE WE WŁOCŁAWKU - 10.12.2018R
- 3 600,00zł - KIERMASZ BOŻONARODZENIOWY (PL. WOLNOŚCI - WŁOCŁAWEK) - 17.12.2018R

RAZEM : 4 070,00 ZŁ

RAZEM DOCHODY NA DZIEŃ 31.12.2018 ROKU WYNOSZĄ: 6 455,00 ZŁ

GLÓWNA KSIĘGOWA

Halina Więckowska
Halina Więckowska

DYREKTOR
Warsztatu Terapii Zajęciowej
mgr Anna Wędołowska
mgr Anna Wędołowska

ŚRODKI OTRZYMANE W 2018 ROKU

Lp.	Nazwa	PFRON	URZĄD MIASTA	OGÓŁEM
1.	Wynagrodzenia	498 161,00	73 759,00	571 920,00
2.	Odpis na ZFS	15 413,58	0,00	15 413,58
3.	Koszty materiałów, energia, usługi materialne i niematerialne	59 112,98	0,00	59 112,98
4.	Koszty dowozu uczestników	2 895,14	0,00	2 895,14
5.	Szkolenie pracowników	1 307,50	0,00	1 307,50
6.	Ubezpieczenie uczestników	1 323,60	0,00	1 323,60
7.	Ubezpieczenie mienia warsztatu	694,20	0,00	694,20
8.	Trening ekonomiczny	44 000,00		44 000,00
9.	Wycieczki	3 732,00	0,00	3 732,00
10.	Doposażenie	2 000,00	0,00	2 000,00
11.	Materiały do terapii	35 200,00	0,00	35 200,00
	W tym gospodarstwa domowego	5 000,00	0,00	5 000,00
RAZEM		663 840,00	73 759,00	737 599,00

GŁÓWNA KSIĘGOWA
Halina Więckowska
Halina Więckowska

DYREKTOR
Warsztatu Terapii Zajęciowej
mgr Anna Wędołowska
mgr Anna Wędołowska

(pieczęć jednostki)

000 06/2019

BILANS

sporządzony na dzień: 31.12.2018

jednostka obliczeniowa: .....

AKTYWA		Stan na		PASYWA		Stan na	
A	Aktywa trwałe			A	Kapitał (fundusz) własny		
I	Wartości niematerialne i prawne			I	Kapitał (fundusz) podstawowy		
1	Koszty zakończonych prac rozwojowych			II	Należne wpłaty na kapitał podstawowy (wielkość ujemna)		
2	Wartość firmy			III	Udziały (akcje) własne (wielkość ujemna)		
3	Inne wartości niematerialne i prawne			IV	Kapitał (fundusz) zapasowy		
4	Zaliczki na wartości niematerialne i prawne			V	Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny		
II	Rzeczowe aktywa trwałe			VI	Pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe		
1	Środki trwałe			VII	Zysk (strata) z lat ubiegłych		
a)	grunty (w tym prawo użytkowania wieczystego gruntu)			VIII	Zysk (strata) netto		
b)	budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej			IX	Odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego (wielkość ujemna)		
c)	urządzenia techniczne i maszyny			B	Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	44470,18	50230,17
d)	środki transportu			I	Rezerwy na zobowiązania		
e)	inne środki trwałe			1	Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego		
2	Środki trwałe w budowie			2	Rezerwa na świadczenia emerytalne i podobne		
3	Zaliczki na środki trwałe w budowie				- długoterminowa		
III	Należności długoterminowe				- krótkoterminowa		
1	Od jednostek powiązanych			3	Pozostałe rezerwy		
2	Od pozostałych jednostek				- długoterminowe		
IV	Inwestycje długoterminowe				- krótkoterminowe		
1	Nieruchomości			II	Zobowiązania długoterminowe		
2	Wartości niematerialne i prawne			1	Wobec jednostek powiązanych		
	Długoterminowe aktywa finansowe			2	Wobec pozostałych jednostek		
a)	w jednostkach powiązanych			a)	kredyty i pożyczki		
	- udziały lub akcje			b)	z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych		
	- inne papiery wartościowe			c)	inne zobowiązania finansowe		
	- udzielone pożyczki			d)	inne		
	- inne długoterminowe aktywa finansowe			III	Zobowiązania krótkoterminowe	44470,18	50230,17
b)	w pozostałych jednostkach			1	Wobec jednostek powiązanych		
	- udziały lub akcje			a)	z tytułu dostaw i usług, o okresie wymagalności:		
	- inne papiery wartościowe				- do 12 miesięcy		
	- udzielone pożyczki				- powyżej 12 miesięcy		
	- inne długoterminowe aktywa finansowe			b)	inne		
4	Inne inwestycje długoterminowe			2	Wobec pozostałych jednostek	44470,18	50230,17
V	Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe			a)	kredyty i pożyczki		
1	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego			b)	z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych		
2	Inne rozliczenia międzyokresowe			c)	inne zobowiązania finansowe		

B	Aktywa obrotowe	44470,18	50230,07	d)	z tytułu dostaw i usług, o okresie wymagalności:		
I	Zapasy				- do 12 miesięcy		
1	Materiały				- powyżej 12 miesięcy		
2	Półprodukty i produkty w toku			e)	zaliczki otrzymane na dostawy		
3	Produkty gotowe			f)	zobowiązania weksłowe		
4	Towary			g)	z tytułu podatków, ceł, ubezpieczeń i innych świadczeń		
5	Zaliczki na dostawy			h)	z tytułu wynagrodzeń		
II	Należności krótkoterminowe			i)	inne		
1	Należności od jednostek powiązanych			3	Fundusze specjalne		
a)	z tytułu dostaw i usług, o okresie spłaty:			IV	Rozliczenia międzyokresowe		
	- do 12 miesięcy			1	Ujemna wartość firmy		
	- powyżej 12 miesięcy			2	Inne rozliczenia międzyokresowe		
b)	inne				- długoterminowe		
2	Należności od pozostałych jednostek				- krótkoterminowe		
a)	z tytułu dostaw i usług, o okresie spłaty:						
	- do 12 miesięcy						
	- powyżej 12 miesięcy						
b)	z tytułu podatków, dotacji, ceł, ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych oraz innych świadczeń						
c)	inne						
d)	dochodzone na drodze sądowej						
III	Inwestycje krótkoterminowe	44470,18	50230,07				
1	Krótkoterminowe aktywa finansowe	44470,18	50230,07				
a)	w jednostkach powiązanych						
	- udziały lub akcje						
	- inne papiery wartościowe						
	- udzielone pożyczki						
	- inne krótkoterminowe aktywa finansowe						
b)	w pozostałych jednostkach						
	- udziały lub akcje						
	- inne papiery wartościowe						
	- udzielone pożyczki						
	- inne krótkoterminowe aktywa finansowe						
	środki pieniężne i inne aktywa pieniężne	44470,18	50230,07				
	- środki pieniężne w kasie i na rachunkach	44470,18	50230,07				
	- inne środki pieniężne						
	- inne aktywa pieniężne						
2	Inne inwestycje krótkoterminowe						
IV	Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe						
	AKTYWA razem (suma poz. A i B)	44470,18	50230,07		PASYWA razem (suma poz. A i B)	44470,18	50230,07

Sporządzono dnia 19.02.2019

GŁÓWNA KSIĘGOWA

Halina Więckowska

(imię, nazwisko i podpis osoby, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych - na podstawie art. 52 ust. 2 ustawy o rachunkowości)

DYREKTOR
Warsztatu Terapii Zajęciowej

mgr Anna Wędołowska

(imię, nazwisko i podpis kierownika jednostki, a jeżeli jednostką kieruje organ wieloosobowy, wszystkich członków tego organu - na podstawie art. 52 ust. 2 ustawy o rachunkowości)

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

sporządzony za okres K1-12-2018r

(wariant porównawczy)

jednostka obliczeniowa: .....

Wiersz	Wyszczególnienie	Dane za rok	
A	Przychody netto ze sprzedaży i zrównane z nimi, w tym:		
	- od jednostek powiązanych		
I	Przychody netto ze sprzedaży produktów		
II	Zmiana stanu produktów (zwiększenie - wartość dodatnia, zmniejszenie - wartość ujemna)		
III	Koszty wytworzenia produktów na własne potrzeby jednostki		
IV	Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów		
B	Koszty działalności operacyjnej:		
I	Amortyzacja		
II	Zużycie materiałów i energii		
III	Usługi obce		
IV	Podatki i opłaty, w tym: - podatek akcyzowy		
V	Wynagrodzenia		
VI	Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia		
VII	Pozostałe koszty rodzajowe		
VIII	Wartość sprzedanych towarów i materiałów		
C	Zysk (strata) ze sprzedaży (A - B)		
D	Pozostałe przychody operacyjne	410 932,97	337 548,91
I	Zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych		
II	Dotacje	410 932,97	337 548,91
III	Inne przychody operacyjne		
E	Pozostałe koszty operacyjne	209 174,47	736 362,50
I	Strata ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych		
II	Aktualizacja wartości aktywów niefinansowych		
III	Inne koszty operacyjne	209 174,47	736 362,50
F	Zysk (strata) z działalności operacyjnej (C + D - E)		2109
G	Przychody finansowe		
I	Dywidendy i udziały w zyskach, w tym: - od jednostek powiązanych		
II	Odsetki, w tym: - od jednostek powiązanych		1103
III	Zysk ze zbycia inwestycji		
IV	Aktualizacja wartości inwestycji		
V	Inne		
H	Koszty finansowe	1758,50	1236,50
I	Odsetki, w tym: - dla jednostek powiązanych	1758,50	1236,50
II	Strata ze zbycia inwestycji		
III	Aktualizacja wartości inwestycji		
IV	Inne		
I	Zysk (strata) z działalności gospodarczej (F + G - H)		
J	Wynik zdarzeń nadzwyczajnych (J.I - J.II)		
I	Zyski nadzwyczajne		
II	Straty nadzwyczajne		
K	Zysk (strata) brutto (I + J)		
L	Podatek dochodowy		
M	Pozostałe obowiązkowe zmniejszenia zysku (zwiększenia straty)		
N	Zysk (strata) netto (K - L - M)		

GŁÓWNA KSIĘGOWA

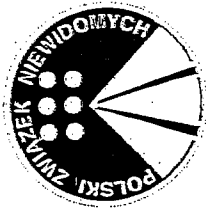
Halina Więckowska
 Halina Więckowska

(Data i podpis osoby, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych)

DYREKTOR
 Warsztatu Terapii Zajęciowej

mgr Anna Wędołowska
 mgr Anna Wędołowska

(Data i podpis kierownika jednostki, a jeżeli jednostkę kieruje organ wieloosobowy, wszystkich członków tego organu)

POLSKI ZWIĄZEK NIEWIDOMYCH

ORGANIZACJA POŻYTKU PUBLICZNEGO

ul. Konwiktorska 9, 00 – 216 Warszawa

☎ 22 831 22 71 centrala 22 831 33 83 Prezes ZG PZN

fax 22 635 76 52 www.pzn.org.pl e-mail: pzn@pzn.org.pl

Konto: Bank PEKAO SA, XV OWarszawa 16 1240 2887 1111 0000 3388 2352

Numer rej. 21/2019

Warszawa, 15 stycznia 2019 r.

PEŁNOMOCNICTWO

Udziela się pełnomocnictwa Pani Annie Wędołowskiej, dyrektor Warsztatu Terapii Zajęciowej Polskiego Związku Niewidomych we Włocławku przy ul. Łaziennej 6 oraz Pani Halinie Więckowskiej – głównej księgowej Warsztatu do:

1. Reprezentowania Warsztatu wobec wszelkich organów władzy administracyjnej, sądów, a także wobec osób fizycznych i prawnych, we wszystkich sprawach dotyczących bieżącego kierowania i funkcjonowania tej jednostki Związku oraz realizowania jej działalności statutowej, a w szczególności do składania w imieniu wymienionego Warsztatu oświadczeń woli i wiedzy, realizacji polityki zatrudnienia, zawierania umów oraz zaciągania zobowiązań finansowych związanych z bieżącą działalnością jednostki.
2. Zaciągania zobowiązań dotyczących zakupu środków trwałych do kwoty 40,0 tys. zł netto w ramach środków własnych. Wysokość kwoty nie dotyczy zakupu środków trwałych w ramach podpisywanych umów na realizację zadań celowych.
3. Udzielania dalszych pełnomocnictw ogólnych lub szczegółowych z zastrzeżeniem, że udzielane są one w zakresie nieprzekraczającym uprawnień wynikających z niniejszego pełnomocnictwa.

Pełnomocnictwo jest ważne do 31 stycznia 2020 roku.

Skarbnik Zarządu Głównego
Polskiego Związku Niewidomych

Dorota Moryc
Dorota Moryc

Prezes Zarządu Głównego
Polskiego Związku Niewidomych

mgr Anna Wozniak-Szymańska
mgr Anna Wozniak-Szymańska

mgr Anna Wozniak-Szymańska

Ocena działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej PZN za 2018 rok

Warsztat Terapii Zajęciowej przy PZN we Włocławku rozpoczął swoją działalność 02.01.2001 roku. Dyrektorem warsztatu jest Pani Anna Wędołowska, a jednostką, prowadzącą warsztat jest Polski Związek Niewidomych. Warsztat Terapii Zajęciowej to placówka, w której uczestniczy 40 osób niepełnosprawnych, w tym 4 z powiatu włocławskiego i 1 z powiatu lipnowskiego realizując proces rehabilitacji w 8 pracowniach. Podstawą finansowania działalności wtz są środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w wysokości 90% kosztów działalności, 10% stanowią środki budżetu Gminy Miasta Włocławek, przyznane na działalność warsztatu.

Warsztat Terapii Zajęciowej jest placówką pobytu dziennego, czynną od poniedziałku do piątku w godzinach od 7:30-15:30.

Terapia zajęciowa w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej odbywała się w grupach 5 osobowych w 8 pracowniach terapeutycznych:

- czynności dnia codziennego,
- komputerowej,
- rękodzielniczo - krawieckiej,
- artystyczno- introligatorskiej,
- stolarsko-ślusarskiej,
- witrażu,
- muzykoterapii,
- podtrzymywania umiejętności szkolnych.

Zgodnie z Programem Rehabilitacyjnym i programami poszczególnych pracowni, każdy z uczestników realizuje indywidualny program rehabilitacji.

Kadra warsztatu terapii zajęciowej

Liczba osób zatrudnionych na umowę o pracę -15

Liczba etatów - 13

Lp.	Stanowisko	Wymiar czasu pracy
1	dyrektor	1 etat
2	psycholog	½ etatu
3	księgowy	½ etatu
4	rehabilitant	½ etatu
5	pracownik administ.- kadrowy	1 etat
6	8 instruktorów terapii zajęciowej	8 etatów
7	pielęgniarka	1 etat
8	pracownik gospodarczy- sprzątac	½ etatu

Zgodnie z § 21 ust. 1 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2004 roku w sprawie warsztatów terapii zajęciowej (Dz. U. z 2004 r. Nr 63, poz. 587), jednostka prowadząca warsztat składa powiatowi roczne sprawozdanie z działalności rehabilitacyjnej i wykorzystania środków finansowych, w terminie do dnia 1 marca roku następnego.

Sprawozdanie zawiera w szczególności:

1. rozliczenie roczne oraz informację o wykorzystaniu środków finansowych z uwzględnieniem kwot uzyskanych ze sprzedaży produktów i usług;
2. informacje o:
  - 2.1. liczbie uczestników warsztatu oraz stopniu i rodzaju niepełnosprawności;
  - 2.2. ogólnej frekwencji uczestników w zajęciach warsztatu w poszczególnych miesiącach roku sprawozdawczego;
  - 2.3. formach i metodach realizowanych przez warsztat działalności rehabilitacyjnej;
  - 2.4. liczbie uczestników, którzy opuścili warsztat, wraz z podaniem przyczyn ich odejścia;
  - 2.5. liczbie uczestników, którzy poczynili postępy w zakresie zaradności osobistej i samodzielności, rehabilitacji społecznej, rehabilitacji zawodowej wraz z opisem tych postępów;
  - 2.6. decyzjach podjętych przez radę programową w stosunku do uczestników warsztatu, wobec których rada programowa dokonała oceny realizacji indywidualnego programu rehabilitacji.

Zgodnie z § 21 ust. 3 cytowanego rozporządzenia sprawozdanie stanowi podstawę dokonania przez powiat corocznej oceny działalności warsztatu.

Dnia 26.02.2019 r. jednostka prowadząca warsztat złożyła roczne sprawozdanie z działalności rehabilitacyjnej i wykorzystania środków finansowych Warsztatu Terapii Zajęciowej działającego przy Polskim Związku Niewidomych za 2018 rok.

Z analizy sprawozdania wynika, że:

Ad.1. Środki finansowe w kwocie 737 599,00 zł, w tym: środki PFRON – 663 840,00 zł oraz środki Gminy Miasto Włocławek – 73 759,00 zł zostały wykorzystane na poszczególne zadania:

- wynagrodzenia – 571 920,00 zł,
- odpis na ZFSS – 15 413,58 zł,
- materiały, energię, usługi materialne i niematerialne – 59 112,98 zł,
- koszty dowozu uczestników – 2 895,14 zł,
- szkolenia pracowników – 1 307,50 zł,
- ubezpieczenie uczestników – 1 323,60 zł,
- ubezpieczenie mienia wtz – 694,20 zł,
- trening ekonomiczny – 44 000,00 zł,
- wycieczki – 3 732,00 zł,
- materiały do terapii (w tym gospodarstwa domowego) - 35 200,00 zł,
- wyposażenie wtz – 2 000,00 zł.

W 2018 roku wtz uzyskał środki własne ze sprzedaży (na kiermaszach) produktów i usług wykonanych przez uczestników w ramach realizowanego programu terapii w kwocie 6 455,00 zł :

- kiermasz w Muzeum Etnograficznym we Włocławku – 920,00 zł,
- kiermasz na Dni Włocławka – 215,00 zł,
- Jarmark Włocławski – 1 720,00 zł,
- kiermasz Bożonarodzeniowy – 3 600,00 zł.

Wyżej wymienione dochody w części przeznaczone zostały na wydatki związane z integracją społeczną uczestników w kwocie 2 949,46 zł to jest na:

- Dzień Dziecka – 234,50 zł,
- Pożegnanie Lata – 249,56 zł,
- wycieczka do Ciechocinka – 45,40 zł,
- wycieczka do Płocka – 1 420,00 zł,
- Festiwal Dla Osób Niepełnosprawnych w Brodnicy – 1 000,00 zł.

W 2018 roku wydatkowano razem kwotę: 2 949,46 zł.

Pozostała kwota w wysokości: 3 505,54 zł zostanie wykorzystana w roku 2019.

Ad. 2.1. Od 1 stycznia 2018 roku do 31 grudnia 2018 roku w zajęciach terapeutycznych uczestniczyły 43 osoby niepełnosprawne (15 kobiet i 28 mężczyzn). Ze znacznym stopniem niepełnosprawności było 29 uczestników, z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności 14 uczestników. Uczestnikami warsztatów były osoby niepełnosprawne z różnego rodzaju dysfunkcjami.

Liczba uczestników w przedziale wiekowym

Przedział wiekowy	Liczba osób
18-25 lat	4
26-30 lat	9
31-45 lat	27
46-66 lat	3

Liczba kobiet -15

Liczba mężczyzn - 28

Orzeczenia o stopniu niepełnosprawności lub równoważne

Stopień niepełnosprawności	Liczba osób
Znaczny	29
Umiarkowany	14
Lekki	0

Rodzaj niepełnosprawności uczestników WTZ według schorzenia wiodącego

Rodzaj niepełnosprawności wiodącej	Symbol niepełnosprawności	Liczba osób	W tym osoby z niepełnosprawnością sprzężoną
Upośledzenie umysłowe	01-U	14	7
Choroby psychiczne	02-P	18	8
Zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	03-L	0	0
Choroby narządu wzroku	04-0	4	2
Upośledzenie narządu ruchu	05-R	0	0
Epilepsja	06-E	1	1
Choroby układu oddechowego i krążenia	07-S	0	0
Choroby układu pokarmowego	08-T	0	0
Choroby układu moczowo- płciowego	09-M	0	0
Choroby neurologiczne	10-N	5	4
Inne	11-1	1	0
RAZEM		43	22

Ad. 2.2. W poszczególnych miesiącach roku frekwencja kształtowała się następująco:

- styczeń – 97%,
- luty - 87,5%,
- marzec - 92%,
- kwiecień - 99%,
- maj - 98%,
- czerwiec - 97%,
- lipiec - 93%,
- sierpień - przerwa urlopową,
- wrzesień – 92,5%,
- październik - 96%,
- listopad - 92%,
- grudzień - 94%.

Średnioroczna frekwencja w analizowanym okresie wyniosła 94,36 %.

Ad. 2.3. Warsztat stosował następujące formy pracy działalności rehabilitacyjnej z osobami niepełnosprawnymi:

- terapię zajęciową,
- terapię ruchem i zajęcia sportowe,
- artreterapię,
- trening ekonomiczny,

— integrację społeczną,
które realizowane były poprzez ustalony przez Radę Programową Program Rehabilitacyjny na 2018 rok określający formy i metody w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej, obejmujący szczegółowe programy:

- pracowni czynności dnia codziennego,
- pracowni komputerowej,
- pracowni rękodzielniczo - krawieckiej,
- pracowni artystyczno-introligatorskiej,
- pracowni stolarsko-ślusarskiej,
- pracowni witrażu,
- pracowni muzykoterapii,
- podtrzymywania umiejętności szkolnych.
- działań edukacyjnych i integracyjnych,
- rehabilitacji fizycznej.

Arteterapia, terapia przez sztukę przygotowuje osoby niepełnosprawne do kontaktu z dziełami sztuki i ich odbioru z ukierunkowaniem na własne twórcze działanie. W ramach tej formy terapii, uczestnicy brali udział w XIX Przeglądzie Twórczości Artystycznej Osób Niepełnosprawnych „Mój Świat - Moje Życie”, w Gali I Amatorskiego Turnieju Wokalnego pt. „Lata 20-te, lata 30-te”, w XXI Ogólnopolskim Festiwalu Artystycznym Osób Niepełnosprawnych pod hasłem „Terapia artystyczna krokiem do samodzielności” w Brodnicy, w Gali II Konkursu Twórczości Poetyckiej Osób Niepełnosprawnych „Na Skrzydłach Aleksandrowa” w Aleksandrowie Kujawskim.

Ta forma rehabilitacji kształtowała u osób niepełnosprawnych pozytywny stosunek do dzieł sztuki, pomagała w rozumieniu i przeżywaniu świata, otworzyła psychikę na wrażenia wzrokowe i słuchowe, prowokowała do marzeń oraz rozwinęła ich zainteresowania i umożliwiła zaprezentowanie tych umiejętności.

Trening społeczny, integracja społeczna realizowane były poprzez wycieczki, spotkania integracyjne i okolicznościowe, udział w wystawach, kiermaszach, wyjściach do teatru i kina, stanowi okazję do wspólnej zabawy, zdobywania i rozpowszechniania umiejętności i zdolności artystycznych, utrzymywania znajomości, usprawniania przez uczestników form komunikacyjnych, słuchania i rozumienia innych, stosowania się do reguł, współpracowania z innymi i pomagania innym oraz stymulowania pozytywnie innych uczestników.

W ramach tej formy terapii osoby niepełnosprawne wyjechały na 3 wycieczki, brały udział w 1 koncercie i 1 spektaklu, odbyły się 2 kiermasze i 2 jarmarki, ponadto brały udział w imprezach okolicznościowych i z okazji Świąt oraz w balu karnawałowym i zabawie Andrzejkowej.

W ramach terapii ruchem i zajęć sportowych poprawiano sprawność ruchową i kondycję fizyczną uczestników. Powyższa terapia opiera się na czterech zakresach oddziaływań: kompensacja, korektura, usprawnienie, dynamizowanie. Tę formę terapii realizowano również poprzez czynny udział w gimnastyce, zabawach, grach i współzawodnictwie sportowym jak np. w Olimpiadzie Hefajstosa, mającej na celu aktywizację środowisk niepełnosprawnych, propagowanie ruchu jako formę relaksu psychicznego, fizycznego i popularyzację idei olimpijskiej.

Trening ekonomiczny ma na celu wyposażenie uczestników w wiedzę z zakresu znajomości

pieniędzy, umiejętności nimi gospodarowania, planowania wydatków, oszczędzania, podejmowania zobowiązań finansowych, robienia zakupów i płacenia rachunków.

Ad.2.4, W analizowanym okresie 3 osoby odeszły z Warsztatu – jedna osoba odeszła z przyczyn zdrowotnych, druga osoba podjęła zatrudnienie w Zakładzie Aktywności Zawodowej we Włocławku a trzecia z powodu nie przedłużenia okresu próbnego w związku z brakiem możliwości realizacji zadań programowych WTZ przez uczestnika . Na ich miejsce przyjęto trzech nowych uczestników.

Ad.2.5, W ramach rehabilitacji społecznej poziom zaradności osobistej i samodzielności 30 uczestników był na poziomie dobrym lub bardzo dobrym. Mały poziom zaradności osobistej posiadało 10 uczestników. Natomiast 4 osoby wymagały dużej opieki.

Oceniając powyższy poziom zaradności uwzględniono między innymi: spożywanie posiłków, ubieranie i rozbieranie się, umiejętność radzenia sobie z prostymi sprawami życia codziennego, określanie swoich podstawowych potrzeb i ich zaspokajanie, orientację w elementarnych zasadach życia społecznego czy poziom zależności od innych.

Ponadto wśród elementów rehabilitacji społecznej oceniano:

- umiejętność samodzielnego korzystania z komunikacji miejskiej - 14 osób, 12 osób tylko znanymi liniami, pomocy opiekuna wymagało 12 uczestników, 5 osób z różnych powodów w ogóle nie korzysta z komunikacji miejskiej;
- samodzielną orientację w terenie posiada 16 osób, tylko w znanej okolicy 20 osób, pozostałe 4 osób wymagało pomocy, 2 osoby nie posiadają orientacji w terenie;
- realizację założeń treningu ekonomicznego w oparciu o:
  - znajomość pieniędzy - samodzielnie rozpoznawało nominały i banknoty - 23 uczestników, pomocy wymagało 3 uczestników, 17 uczestników nie potrafi rozpoznawać pieniędzy;
  - umiejętność wartościowania pieniędzy - samodzielnie i prawidłowo wartościowało 20 uczestników, przy pomocy - 3 uczestników, brak tej umiejętności - 20 uczestników,
  - umiejętność dokonywania zakupów - samodzielnie - 20 uczestników, dokonywało tylko prostych zakupów - 20 uczestników, nie opanowało tej umiejętności - 3 uczestników,
- umiejętność samodzielnego podpisania się imieniem i nazwiskiem - 35 uczestników, inicjałami podpisał się 6 osób, 3 nie podpisał się,
- samodzielne prowadzenie gospodarstwa domowego 4 osoby, z czego 2 wymagały stałego wsparcia i kontroli.

Terapia zajęciowa to podstawowa forma stosowana w warsztacie, w ośmiu pracowniach. Ma ona za zadanie między innymi poprawienie sprawności fizycznej (w tym manualnej, koordynacji ruchowej czy wzrokowo- ruchowej, percepcji itp.), poprawę zdolności myślenia (w tym naukę myślenia abstrakcyjnego), pamięci, kojarzenia oraz naukę podstawowych umiejętności zawodowych. Techniki pracy dostosowane były do możliwości biopsychofizycznych uczestników, aktualnego stanu zdrowia, rodzaju i stopnia niepełnosprawności. W realizowanej przez warsztat działalności rehabilitacyjnej instruktorzy terapii zajęciowej w pracy rewalidacyjnej wykorzystywali następujące zasady: indywidualizacji, stopniowania trudności, wiązania teorii z praktyką, aktywności, pogłębienia, systematyczności, stwarzania właściwej atmosfery w pracy i współpracy z rodziną. Przy realizacji tych zasad stosowane są metody: problemowe, zainteresowań, stymulacji polisensorycznej. Techniki wykorzystywane podczas terapii w warsztacie to: pokaz, pogadanka, instruktaż, opis i inne.

W ramach rehabilitacji zawodowej uczestnicy wyposażeni są w umiejętności i nawyki

związane z pracą, w szereg cech osobowościowych mile widzianych przez pracodawców, oswajają się ze sprzętem, maszynami i urządzeniami, odkrywają przyjemność płynącą z pracy. W poszczególnych pracowniach uczestnicy warsztatów rozwijali w mniejszym lub większym stopniu umiejętności (samodzielnie, z instruktorem lub pomocą) z zakresu funkcjonowania zawodowego osiągając następujące efekty:

- **w pracowni muzykoterapii** - 19 uczestników poczyniło postępy między innymi w zakresie: zdolności koncentracji, umiejętności ekspresji emocji, poczucia rytmu, zmniejszył się poziom agresji, wzmocniła się percepcja słuchowo-czuciowa, poczucie wspólnoty i przynależności do grupy,

- **w pracowni czynności dnia codziennego** - w 21 osobowej grupie, uczestnicy rozwinęli swoje umiejętności w zakresie:

- nakrywania do stołu: 7 samodzielnie wykonuje, z instruktorem 7 osób, z pomocą 7 uczestników, 1 osoba poczyniła postęp, z tym zadaniem,
- mycia naczyń i ich osuszania: postęp w tym zakresie poczyniły 3 osoby, samodzielnie wykonuje 12 osób, z instruktorem 6 osób, z pomocą 3,
- prania: 10 osób wymaga instruktora dotyczącego doboru temperatury wody czy środka piorącego, 9 osób potrzebuje pomocy a 2 osoby nie opanowały tej umiejętności,
- posługiwania się sztućcami: 5 osób poczyniło postęp, samodzielnie wykonuje 15 osób, z instruktorem – 2 osoby, z pomocą 4,
- przyrządzania prostych potraw i posiłków: postęp poczyniły 2 osoby, samodzielnie wykonuje 11 osób, z instruktorem 6 osób, z pomocą 4 osoby,
- obróbki cieplnej żywności: 2 osoby poczyniły postęp, samodzielnie wykonują 2 osoby, z instruktorem 8 osób, z pomocą 8 osób,
- posługiwania się nożem: postęp zaobserwowano u 3 osób, samodzielnie wykonuje 16, z instruktorem 3 osoby, z pomocą 2 osoby,
- obsługi urządzeń AGD: postęp występuje u 3 osób, samodzielnie wykonują 3 osoby, z instruktorem 9 osób, z pomocą 8 osób, 1 osoba nie opanowała tej czynności,
- prasowania: postęp poczyniły 4 osoby, samodzielnie wykonują 2 osoby, z instruktorem 12 osób,
- czynności porządkowych: postęp poczyniły 4 osoby, samodzielnie wykonuje 9 osób, z pomocą opiekuna 2 osoby, 10 osób wymaga instruktora słownego,

- **w pracowni komputerowej** - w 18 osobowej grupie, uczestnicy rozwinęli samodzielnie, z instruktorem lub z pomocą instruktora umiejętność korzystania: ze sprzętu komputerowego, systemu operacyjnego i programów użytkowych 18 uczestników zna podstawowe elementy komputera i jego funkcje, 18 osób zna zasady bhp z komputerem, 12 osób umie posłużyć się internetem, 10 osób potrafi kształtować podstawowy dokument tekstowy, a 11 osób korzysta z urządzeń zewnętrznych komputera. Z komputera korzystano także jako ze środka terapeutycznego kształtując z jego pomocą umiejętności percepcyjno-motoryczne (ćwiczenia z myszką), umiejętności szkolne (pisanie, czytanie itd.), intelektualne, rozwój społeczny i normy zachowań (gry dydaktyczne), koncentrację uwagi. Sprawność manualną poprawiło 18 uczestników, podniosło swoje umiejętności szkolne przy pomocy komputera 18 osób, rozwinęło się społecznie 15 osób,

- **w pracowni rękodzielniczo - krawieckiej** - w 23 osobowej grupie, uczestnicy osiągnęli postępy w zakresie:

- szycia ręcznego: postęp poczyniło 5 osób, z instruktorem 17 osób, 1 osoba nie była w stanie opanować tej czynności,
- wyszywania na kanwie: 1 osoba opanowała technikę, z instruktorem 11 osób, techniki nie było w stanie opanować 11 osób,
- tkania na warsztaciku szwedzkim: samodzielnie wykonuje 5 osób, z instruktorem 10 osób, z pomocą 7 osób, techniki nie opanowała 1 osoba a 3 osoby poczyniły postęp,
- pracy z masą solną: postęp poczyniło 6 osób, samodzielnie wykonują 2 osoby, z instruktorem 10 osób, z pomocą 9 osób, czynności nie opanowały 2 osoby,
- malowania wyrobów z masy solnej: postęp zaobserwowano u 4 osób, samodzielnie wykonują 4 osoby, z instruktorem 7 osób, z pomocą 11 osób,

- pracy z pasmanterią, sznurkiem: postęp poczyniły 3 osoby, samodzielnie wykonuje 8 osób, z instruktążem 8 osób, z pomocą 6 osób,
  - tworzenia kompozycji kwiatowych, stroików okolicznościowych: postęp poczyniło 6 osób, samodzielnie wykonuje 4 osoby, z instruktążem 8 osób, z pomocą 10 osób,
  - filcowania na sucho: postęp zauważono u 11 osób, samodzielnie wykonują 3 osoby, z instruktążem 4 osoby, z pomocą 13 osób,
  - filcowania na mokro: postęp zaobserwowano u 4 osób, samodzielnie wykonują 2 osoby, z instruktążem 8 osób, z pomocą 11 osób, czynności nie opanowały 2 osoby,
  - projektowania i wykonywania projektów opartych na utwardzaczu powertex, wykorzystując różne techniki oraz materiały, masy oraz zastosowanie ich w takich pracach jak obrazy, anioły, rzeźby, misy, bombki, choinki i inne: samodzielnie pracują 2 osoby, z instruktążem 10 uczestników, z pomocą 7 osób, zadania nie opanowały 4 osoby, postęp zauważono u 9 osób.
- w **pracowni - artystyczno-introligatorskiej** - w 21 osobowej grupie, uczestnicy rozwinęli swoje umiejętności zawodowe w zakresie:
- bindowania: postępu dokonały 3 osoby, samodzielnie wykonuje 10 osób, z instruktążem 5 osób, z pomocą 5 osób, 1 osoba nie opanowała tej umiejętności,
  - laminowania: postępu dokonało 5 osób, samodzielnie wykonuje 8 osób, z instruktążem 10 osób,
  - galanterii papierniczej: postępu dokonały 3 osoby, samodzielnie wykonują 2 osoby, z instruktążem 4 osoby, z pomocą 6 osób,
  - stosowania techniki *découpage*: postępu dokonało 5 osób, samodzielnie wykonują 4 osoby, z instruktążem 7 osób, z pomocą 3 osoby,
  - stosowania techniki *cracle*: postęp widoczny był u 3 osób, samodzielnie wykonuje 7 osób, z instruktążem 8 osób, z pomocą 2 uczestników,
  - stosowania techniki reliefy wypukłe: samodzielnie 6 osób, 15 nie opanowało tej umiejętności,
  - wykonywania dekoracji okolicznościowych: postępu dokonały 4 osoby, samodzielnie wykonują 2 osoby, z instruktążem 5 osób, z pomocą 14 osób,
  - papierowej wikliny: samodzielnie wykonuje 5 osób,
  - *powrtex* – nową technikę dekoratorską opanowało 17 osób na tyle aby przy pomocy instruktora wykonać obraz, bombkę, płaskorzeźbę i inne małe formy artystyczne. Pozostałe 4 osoby nie opanowało tej techniki.
- w **pracowni stolarsko-ślusarskiej** w 22 osobowej grupie, uczestnicy poczynili postępy w zakresie:
- posługiwania się ręcznymi narzędziami stolarsko-ślusarskimi: postęp w tym zakresie poczyniło 9 osób, samodzielnie posługują się 2 osoby, z instruktążem 11 osób, z pomocą 8 osób, 1 uczestnik nie opanował tych umiejętności,
    - rzeźbienia prostych figur: postępy zauważono u 5 osób, samodzielnie wykonuje 1 osoba, z instruktążem 1 osoba, z pomocą 6 osób, 13 osób nie potrafi tego dokonać,
    - wypalania w sklejce metodą pirografii: postęp poczyniło 12 osób, samodzielnie wykonuje 3 osoby, z instruktążem 12 osób, z pomocą 7 osób,
    - operowania nazewnictwem fachowym: postęp u 10 osób, samodzielnie 3 osoby, 5 osób ma z tym kłopoty, wykonania określonego wyrobu: postęp u 7 osób, samodzielnie wykonuje 2 osoby, z instruktążem 2 osoby, z pomocą 9 osób,
    - wygładzenie powierzchni drewna przy użyciu materiałów ściernych: postępy w tym zakresie poczyniło 15 osób, samodzielnie wykonuje 9 osób, z instruktążem 7 uczestników, z pomocą 6 uczestników,
- w **pracowni witrażu** - w 19 osobowej grupie, uczestnicy osiągnęli rozwój w zakresie:
- cięcia szkła 4 osoby poczyniły postępy, samodzielnie wykonuje 15 osób,
  - szlifowania: 6 osób poczyniło postępy, samodzielnie wykonuje 15 osób, z pomocą 9 osób,
  - oklejania szkła taśmą Tiffanigo: 5 osób poczyniło postęp, samodzielnie wykonuje 15 osób,
  - cynowania: 4 osoby poczyniły postępy, samodzielnie wykonuje 12 osób, z pomocą 3 osoby,
  - łączenia elementów: 3 osoby poczyniły postępy, samodzielnie wykonuje 8 osób, z pomocą

10 osób, patynowania: 5 osób poczyniło postępy, samodzielnie wykonuje 15 osób,
- w *pracowni podtrzymywania umiejętności szkolnych* w 19 osobowej grupie, uczestnicy rozwinęli swoje umiejętności w zakresie podstawowym lub na wyższym poziomie tj: czytania (liter, wyrazów i pojedynczych zdań 8 osób, pisania (liter, inicjałów, krótkich tekstów) 4 osoby, posługiwanie się czasem (zegarem lub rozpoznania pory dnia) 9 osób, wykonywania ozdobnej biżuterii: samodzielnie 1 osoba, z pomocą 9 uczestników.

Ad. 2.6. W 2018 roku Rada programowa Warsztatu Terapii Zajęciowej zebrała się 18 razy. Dokonano kompleksowych indywidualnych ocen postępów w terapii zajęciowej w stosunku do 10 uczestników, przy czym w czerwcu w stosunku do jednego uczestnika a w grudniu w stosunku do dziewięciu uczestników. W 9 przypadkach Rada Programowa podjęła decyzję o dalszej rehabilitacji społecznej i zawodowej w WTZ, natomiast w jednym przypadku podjęła decyzję o skreśleniu z listy uczestników Warsztatu w związku z brakiem możliwości realizowania zadań programowych WTZ. Jednocześnie zaproponowano uczestnictwo w Środowiskowym Domu Samopomocy. W czerwcu oraz w grudniu Rada Programowa dokonała półrocznych, indywidualnych ocen postępów w terapii zajęciowej. O wynikach i zaleceniach mających znaczenie dla dalszej terapii poinformowano rodziców i opiekunów.

Oceniając działalność Warsztatu Terapii Zajęciowej w analizowanym okresie stwierdza się, że: placówka pobudza aktywność społeczną i zawodową uczestników, wpływa na rozwój i poprawę niezależnego, samodzielnego i aktywnego funkcjonowania uczestników w środowisku, poprzez inicjowanie szeregu działań na rzecz społeczności Warsztatu jak i na rzecz indywidualnego uczestnika, w celu dalszej realizacji założeń programowych ze szczególnym uwzględnieniem rehabilitacji zawodowej, należy zwracać uwagę na rozwijanie podstawowych oraz specjalistycznych umiejętności zawodowych umożliwiających osobom niepełnosprawnym podjęcie zatrudnienia w zakładach pracy chronionej lub innej pracy zarobkowej oraz szkolenia zawodowego, przeprowadzona w 2018 r. przez MOPR w WTZ kontrola nie wykazała nieprawidłowości mających wpływ na proces terapii i rehabilitacji uczestników.

Reasumując - Warsztat Terapii Zajęciowej przy PZN we Włocławku w roku 2018 zrealizował zadania na rzecz uczestników zgodnie z założeniami ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 511) oraz rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2004 r. w sprawie warsztatów terapii zajęciowej (Dz. U. z 2004 r. Nr 63, poz. 587), co stanowi podstawę do dokonania pozytywnej oceny jego działalności w 2018 roku.

Włocławek, dnia 22.07.2019 r.

Ocenę sporządziła Anna Nowak

Zatwierdził: Dyrektor MOPR Piotr Grudziński

